

คู่มือผู้บำเพ็ญช้อย์ ฤมเราะช
และเขียนมัศยครอชูล ที่อดดัดลอส อะดัยฮีวะซัดดั้ม

เขียนโดย

องค์การอิสลามเพื่อการชี้แนะในช่วงเทศกาลฮัจย์

รับรองโดย

สถาบันวิจัยวิชาการและเผยแพร่อิสลาม

และท่านเชคมุฮัมมัด บิน ซอและฮ์ อัลดุไซมีน

ขออ้อลลอฮ์ ทรงโปรดเมตตาท่านด้วยเทอญ

แปลโดย / สะซัน อับดุลกอเคร์

เผยแพร่โดย

ตัวแทนฝ่ายการพิมพ์ และวิจัยด้านวิชาการ

กระทรวงศาสนาสิก

ฟาสนสมบัตติ เผยแพร่ และแนะนำ

1435 ฮ.ศ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

③ وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٣ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

هيئة التوعية الإسلامية في الحج

دليل الحاج والمعتمر - الرياض .

١٥٦ ص ، ١٠ × ١٣ سم

ردمك : X - ٣٨٤ - ٢٩ - ٩٩٦٠

(النص باللغة التايلندية)

١- الحج ٢- العمرة أ- العنوان

٢٢/٣٤٢٧

ديوي ٢٥٢,٥

رقم الإيداع : ٢٢/٣٤٢٧

ردمك : X - ٣٨٤ - ٢٩ - ٩٩٦٠

الطبعة العشرون

١٤٣٥ هـ

คำนำ

มวลดการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์
องค์เดียว การขอพรและความศานติงมีแต่ท่าน
นบีมุฮัมมัด บิน อับดุลลอฮ์ ที่อล้ลลลอฮ์ออล้ยฮ
วะซัลลัม กรอบกร้วของท่าน และบรรดาสหาย
ของท่านด้วยเทอญ

องค์การอิสลามเพื่อการชี้แนะเรื่องฮัจญ์
ขอมอบหนังสือคู่มือฉบับย่อเล่มนี้แก่ท่าน
ผู้มาบำเพ็ญฮัจญ์ทั้งหลาย ซึ่งคู่มือฉบับนี้มีสาระ
สำคัญเกี่ยวกับการบำเพ็ญฮัจญ์และอุมเราะฮ์
และเราขอเริ่มคู่มือฉบับนี้ด้วยการตั้งเสียดัวของ
เราเองและแก่ทุกท่าน ดังที่อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮูวะ
ตะอาลาได้บอกลักษณะบ่าวของพระองค์ที่
ประสพกับชัยชนะ และได้ผลกำไรในโลกนี้

และโลกหน้า และขอแนะนำทั่วไปที่ท่าน
ทั้งหลายต้องถือปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถ
ปฏิบัติได้ตรงตามพระบัญชาของพระผู้อภิบาล
ที่ทรงบรรยายลักษณะปวงบ่าวของพระองค์
ที่เป็นผู้ได้รับชัยชนะ และประสบความสำเร็จ
ทั้งในโลกคุณยาและโลกอาคิเราะฮ์ไว้ใน
อายะฮ์ต่อไปนี้

﴿تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾

“และพวกเจ้าจงตักเตือนกันในเรื่องที่เป็น
สัจธรรม และพวกเจ้าจงตักเตือนกันให้มีความ
อดทน” (อัลอัศรี : 3)

และพระองค์ทรงตรัสอีกว่า

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾

﴿وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾

“และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องความดี และความยำเกรง และพวกเจ้าอย่าได้ช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาปและการเป็นศัตรูกัน”
(อัลมาอิดะฮ์ : 2)

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านทั้งหลายคงจะตั้งใจอ่านคู่มือนี้ก่อนที่ท่านทั้งหลายจะเข้าสู่พิธีฮัจญ์ ทั้งนี้ เพื่อท่านจะสามารถปฏิบัติพิธีฮัจญ์นี้ด้วยความเข้าใจ ชัดเจน และเราหวังว่าหนังสือคู่มือเล่มนี้จะช่วยตอบคำถามและข้อสงสัยของท่านอีกด้วย เราขอวิงวอนต่ออัลลอฮ์ จงโปรดประทานฮัจญ์ที่มั้บรูร (ที่พระองค์ทรงรับ) และสะเอะอ์ที่มั้ชกูร

(ที่ได้รับการตอบแทน) แก่ท่านทั้งหลาย และ
โปรดรับกิจการงานที่ดีของเราทุกคนด้วยเถิด

วัสสตามุอะลัยกุม วะเราะฮ์มะตุลลอฮิ
วะบะร็อกาคุฮ์

ข้อสั่งเสียที่สำคัญ สำหรับผู้บำเพ็ญธัญย์ทั้งหลาย

เราขอสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ ผู้ทรงเมตตา
ทรงกรุณาให้พวกเราได้มาประกอบพิธีธัญย์ ณ
บัยตุลลอฮ์ และเราขอวิงวอนต่อพระองค์ ได้
โปรดรับกิจการงานของเราด้วย และจงเพิ่มพูน
ผลบุญของเราด้วยเถิด

และเราขอเริ่มต้นข้อสั่งเสียต่อไปนี้ ด้วย
ความหวังอันเปี่ยมล้นว่า อัลลอฮ์จะทรงประทาน
ธัญย์ที่มับรूरแก่เรา และทรงรับกิจการงานที่ดีของเรา

ด้วยเหตุนี้ท่านทั้งหลายต้องมีความรักใคร่
ซึ่งกันและกัน

และจงออกห่างจากการโต้แย้ง ทะเลาะ
วิวาท และการฝ่าฝืนต่ออัลลอฮ์ และท่านทั้งหลาย
พึงทราบเถิดว่า ท่านร่อซูล คือลัลลลอฮุอลัยฮิ
วะซัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า

" لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ "

“คนหนึ่งคนใดในพวกท่านจะยังไม่
ศรัทธาอย่างแท้จริง (ที่สมบูรณ์) จนกว่าเขาผู้นั้น
จะรักใคร่พี่น้องมุสลิมของเขา เหมือนกับที่เขา
รักตัวของเขาเอง”

3- จงถามบรรดาผู้รู้ในสิ่งที่ท่านข้องใจ ใน
ศาสนกิจและวิธีการทำฮัจญ์ เพื่อที่ท่านจะได้

4- ฟิงทราบเถิดว่า อัลลอฮ์ได้ทรงกำหนดฟิรฎูต่างๆ แก่เรา และในขณะที่เดียวกัน พระองค์ก็ทรงกำหนดชุนนะฮ์ (สิ่งที่ทำแล้วได้ผลบุญ ไม่ทำก็ไม่มิโทษ) หลากหลายเหมือนกัน และพระองค์จะไม่ทรงรับสิ่งที่เป็ชุนนะฮ์จากผู้ที่ละทิ้งสิ่งที่เป็ฟิรฎู และเนื่องจากมีผู้บำเพ็ญฮัจญ์บางท่านละเลยต่อสิ่งดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ เขาจึงสร้างความเคือคร้อนให้แก่มุสลิม เช่น การแย่งเบียดเสียดกันเข้าจุมพิศหีนคำ หรือรีบเร่งเดินคอวาฟ หรือพยายามละหมาดหลังมะกอมอิบรอฮีมให้ได้ในขณะที่คนแออัด หรือแย่งกันคิมน้ำซัมซัม เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่ได้กล่าวมานี้เป็

เพียงแก่ซุนนะฮ์ แต่การสร้างความเคียดรื้อน
ให้แก่เพื่อนมุสลิมด้วยกันนั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม

ดังนั้น มันเป็นการสมควรหรือ ที่เราจะทำ
สิ่งที่ต้องห้ามเพียงเพื่อให้ได้ทำในสิ่งที่เป็
นซุนนะฮ์

ด้วยเหตุนี้ ท่านทั้งหลายจงออกให้ห่างไกล
จากการสร้างความเคียดรื้อนให้แก่เพื่อนมุสลิม
ด้วยกัน แล้วอัลลอฮ์จะทรงประทานผลบุญ
อันยิ่งใหญ่ให้แก่ท่าน และเราขอเสริมสิ่งที่ต้อง
ระมัดระวังแก่ท่าน ดังต่อไปนี้

(ก) ไม่เป็นการสมควรที่ผู้ชายมุสลิมจะละหมาดเคียงข้างหรือข้างหลังผู้หญิงในมัสยิดชะรออม หรือที่มัสยิดอื่นๆ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ถ้าเขาสามารถหลีกเลี่ยงได้ ส่วนผู้หญิงนั้นต้องละหมาดข้างหลังผู้ชายเสมอไป

(ข) ไม่ควรละหมาดตามทางเดินข้างประตูทางเข้าออกต่างๆ ของมัสยิดชะรออม หรือขวางประตู เพราะการกระทำดังกล่าวสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้เดินผ่านเข้าออก

(ค) ไม่อนุญาติให้นั่งล้อมรอบกะบะฮ์ (บัยตุลลอฮ์) ยืนนมาซข้างกะบะฮ์ ขวางทางคนเดินตอวาฟในยามผู้คนแออัดขัดเขียด เช่นยืนขอคูอาห์หรือละหมาดหลังมะกอมอิบรอฮีม เพราะ

การกระทำดังกล่าวเป็นสาเหตุให้เกิดอันตราย
กีดขวางและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

(ง) การจุมพิตหिनค่านั้นเป็นชุนนะฮ์ และการ
ให้เกียรติแก่มุสลิมนั้นเป็นฟิรฎู ฉะนั้น ท่านอย่า
ทิ้งฟิรฎูนี้เพียงเพื่อจะทำชุนนะฮ์ ดังนั้น การ
ยกมือชี้ไปยังหिनค้ำ พร้อมกับกล่าวดักบิรใน
ขณะตอวาฟ ณ เขตที่ตรงกับหिनค้ำในขณะที่ผู้
ชนแน่นขนัดนั้น ก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว
และท่านควรเดินออกจากลานตอวาฟด้วยความ
สงบ

(จ) มีซุนนะฮ์ในขณะที่เดินผ่านมุมยะมานี คือ การแตะ หรือสัมผัสมันด้วยมือขวา และกล่าวว่า

“ بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ ”

“ ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ และอัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่ (ผู้ทรงเกรียงไกร)”

และหากไม่สามารถแตะหรือสัมผัสได้ ก็เดินผ่านไปโดยไม่ต้องชี้มือ และไม่ต้องกล่าวตักบิร เพราะว่าสิ่งดังกล่าวนี้ไม่ใช่แบบอย่างของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม และในขณะที่เดินตรงช่วงระหว่างมุมยะมานีกับมุหินดำนัน มีซุนนะฮ์ให้กล่าวดังนี้

﴿ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ

حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾

“โอ้พระผู้อภิบาลของเรา โปรดประทาน
ให้แก่พวกเราซึ่งสิ่งดีงามในโลกนี้ และสิ่งดีงาม
ในวันปรโลก และโปรดคุ้มครองพวกเราให้พ้น
จากการลงโทษในไฟนรกด้วยเถิด”
(อัลบะกอเราะฮ์ : 201)

สุดท้ายนี้ เราขอให้ท่านจงยึดมั่นด้วยการ
ปฏิบัติตามอัลกุรอาน และแบบอย่าง(ซุนนะฮ์)
ของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม ดังที่
อัลลอฮ์ทรงกล่าวไว้ว่า

﴿ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾

“และสุเจ้าทั้งหลายจงภักดีต่ออัลลอฮ์ และ
ต่อร่อซูล (ศาสนทูต) เพื่อพวกเขาจะได้รับ
ความเมตตา” (อาละอิมรอน : 132)

สิ่งที่ทำให้สันสภาพการเป็นมุสลิม

พี่น้องที่เคารพ ฟังทราบเถิดว่ามีสาเหตุหลายประการที่ทำให้สันสภาพการเป็นมุสลิม แต่ที่เกิดขึ้นมากมีอยู่ 10 ประการ ซึ่งต้องระวังให้ดีคือ

ประการที่หนึ่ง การตั้งภาคีในการเคารพอัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะตะอะลา ซึ่งพระองค์ทรงกล่าวไว้ดังนี้

﴿ إِنَّهُ مِنْ يُشْرِكِ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ

وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴾

“และแท้จริง ผู้ใดตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ แน่نون อัลลอฮ์จะให้สรวงสวรรค์เป็นที่ต้องห้ามแก่เขา และที่พำนักของเขานั้นคือนรก และสำหรับ

ผู้ธรรมนั้น ย่อมไม่มีผู้ช่วยเหลือ” (อัลมาอิดะฮ์ : 72)

ส่วนหนึ่งของการตั้งภาคีนั้นคือ การขอคู่อภัยต่อผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว การขอความช่วยเหลือจากพวกเขา การนะซัร (การบนบาน) ต่อเขาเหล่านั้น หรือเชือดสัตว์พลีเพื่อเขาเหล่านั้น

ประการที่สอง ผู้ใดที่ให้ผู้อื่นเป็นสื่อระหว่างเขากับอัลลอฮ์ โดยขอคู่อภัย ขอความช่วยเหลือ มอบหมายการงาน (ตะวัคัลล) แก่พวกเขาเหล่านั้น เขาผู้นั้นก็ตกเป็นกาเฟียร์โดยเอกฉันท์ ตามทัศนะของอุละมาอ์ทั้งหมด

ประการที่สาม บุคคลที่ไม่ยอมรับว่าผู้ที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์นั้นเป็นกาเฟียร์ หรือสงสัยในการเป็น

(ก) เชื่อว่ากฎหมายที่มนุษย์วางขึ้นมานั้น ดีกว่ากฎหมายอิสลาม หรือเชื่อว่า ระบอบการดำเนินชีวิตแบบอิสลามนั้นไม่เหมาะสมที่จะใช้ปฏิบัติในทศวรรษนี้ หรือเชื่อว่าอิสลามคือต้นเหตุที่ทำให้ชาวมุสลิมล่าหลังหรือเชื่อว่าอิสลามนั้นมีไว้สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างบ่าวกับอัลลอฮ์เท่านั้น โดยตัดขาดความสัมพันธ์ด้านอื่นๆของชีวิตออกอย่างสิ้นเชิง

(ข) ท้วงติงกฎหมายของอัลลอฮ์ เช่นบทลงโทษตัดข้อมือผู้ขโมย หรือการขว้างผู้ทำซินาที่มีภรรยาแล้วด้วยก้อนหินนั้น เป็นบทลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

(ค) เชื่อว่ากฎหมายที่มีใช้ของอัลลอฮ์ ไม่ว่าจะ
จะเป็นกฎหมายแพ่ง อาญา หรืออื่นๆ สามารถ
นำมาปฏิบัติได้ ถึงแม้ว่าเขาผู้นั้นจะไม่ยอมรับว่า
กฎหมายนั้นคือกฎหมายอิสลามก็ตาม ทั้งนี้
เพราะการเชื่อเช่นนั้น ก็เท่ากับว่าเขาได้ทำให้สิ่ง
ต้องห้าม (ฮะรอม) โดยเอกฉันท์ของอุละมาอ์
กลายเป็นสิ่งที่อนุมัติให้ทำได้ และบุคคลใดก็ตาม
ที่อนุญาตให้ทำสิ่งฮะรอมต่างๆ ที่เขารู้อย่างแน่ชัด
ว่าเป็นสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงห้ามไว้ เช่น การทำซินา
การเสพของเมา และการกินดอกเบียร์ การไม่
ปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม และอื่นๆ เขา
ผู้นั้นก็กลายเป็นกาเฟียร์ โดยมติเอกฉันท์ของ
อุละมาอ์

ประการที่ห้า บุคคลใดเกลียดชังส่วนหนึ่ง
ส่วนใดของคำสอนของท่านร่อซูล คือลัทธิลอสฺ
อลัยฮิวะซัลลัม ดังที่ได้กำหนดไว้ ถึงแม้ว่าเขา
ผู้นั้นได้ถือปฏิบัติคำสอนนั้นก็ตาม บุคคลนั้นก็
ตกเป็นกาเฟียร์ ทั้งนี้เพราะอัลลอฮ์ได้ทรงกล่าว
ไว้ว่า

﴿ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطُوا عَمَلَهُمْ ﴾

“ทั้งนี้เพราะว่าพวกเขาเกลียดชังบทบัญญัติ
ที่อัลลอฮ์ได้ประทานลงมา ดังนั้น พระองค์จึง
ทรงให้การทำงานของพวกเขาไร้ผล” (มุฮัมมัด : 9)

ประการที่หก บุคคลใดที่เหยียดหยันต่อ
อัลลอฮ์หรือคัมภีร์ของพระองค์ หรือร่อซูลของ
พระองค์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดในศาสนาของพระองค์
เขาผู้นั้นก็ตกเป็นกาเฟียร์ ทั้งนี้เพราะอัลลอฮ์ทรง
กล่าวไว้ดังนี้

﴿ قُلْ أَيْدِي اللَّهِ وَأَيْدِيهِمْ وَرَسُولُهُ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴾ *

﴿ لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴾

“จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ต่ออัลลอฮ์ และ
บรรดาโองการของพระองค์ และร่อซูลของพระ
องค์กระนั้นหรือที่พวกท่านเหยียดหยันกัน พวก
ท่านอย่าแก้ตัวเลย แท้จริง พวกท่านได้ปฏิเสธ
ศรัทธาแล้ว” (อัตเตาบะฮ์ : 65-66)

ประการเจ็ด การทำไสยศาสตร์ หรือทำเสน่ห์
 และสิ่งอื่นที่เข้าอยู่ในข่ายนี้ ได้แก่การทำให้สามี
 หมดความรักในตัวภรรยาของเขา และหันไปรัก
 หญิงอื่น การแปรเปลี่ยนความรักของสามีภรรยา
 ให้กลายเป็นความเกลียดชังกัน หรือผลักดัน
 ให้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันกระทำการหนึ่งสิ่งใด
 ที่เขาไม่ชอบด้วยการใช้วิธีการที่ชั่วร้ายโดยมิชอบ
 บุคคลใดกระทำเช่นนั้น หรือยินดีกับการกระทำ
 นั้น เขาก็กลายเป็นกาเฟียร์ทันที เพราะ
 อัลลอฮ์ทรงกล่าวไว้ว่า

﴿وَمَا يُعْلِمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَقَّ يَقُولَا﴾

﴿إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرُوا﴾

“และเขาทั้งสอง (มลาอิกะฮ์) จะไม่สอน (วิชาไสยศาสตร์) แก่ผู้ใดนอกจากจะบอกไว้ล่วงหน้าว่า แท้จริง เราเพียงเป็นผู้ทดสอบจากอัลลอฮ์ ดังนั้น อย่าเนรคุณอัลลอฮ์เลย (อัลบะกอเราะฮ์ : 102)

ประการที่แปด การเข้าข้างพวกกาเฟียร์ และการช่วยเหลือพวกเขาในการทำลายล้างมุสลิมด้วยกัน เพราะอัลลอฮ์ทรงกล่าวไว้ดังนี้

﴿وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَإِنَّهُ مِنَّهُمْ﴾

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾

“และผู้ใดในหมู่พวกเจ้าที่ให้พวกเขาเป็นมิตรแล้ว ชนเหล่านี้แหละ พวกเขาคือผู้อธรรม”

(อัลมาอิดะฮ์ : 51)

ประการที่เก้า บุคคลใดเชื่อว่ามุสลิมสามารถ
ถอนตัวออกจากชะรีอะฮ์ (บัญญัติอิสลาม) ได้
เขาผู้นั้นก็กลายเป็นกาเฟียร์ ดังที่อัลลอฮ์ทรง
กำชับไว้ว่า

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ

وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

“และผู้ใดแสวงหาอื่นจากอิสลามแล้ว
ศาสนานั้นก็จะไม่ถูกรับจากเขาเป็นอันขาด และ
ในปรโลกเขาจะอยู่ในหมู่ผู้ขาดทุน” (อาละอิม
รอน : 85)

ประการที่สิบ การปฏิเสธและหันหลังให้กับ

ศาสนาของอัลลอฮ์ หรือหลักการใดหลักการหนึ่ง
ที่เป็นองค์ประกอบของการเป็นมุสลิม โดยไม่
สนใจที่จะศึกษาหาความรู้และปฏิบัติสิ่งดังกล่าว
เพราะอัลลอฮ์ทรงระบุไว้ว่า

﴿ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا ۗ﴾

﴿ إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْقِمُونَ﴾

“และผู้ใดเล่าที่จะอธรรมยิ่งไปกว่าผู้ถูกเตือน
ให้รำลึกถึงอายาตต่างๆ ของพระเจ้าของเขา
แล้วเขาก็ผินหลังให้กับอายะฮ์เหล่านั้น แท้จริง
เราเป็นผู้จองเวรบรรดาผู้กระทำความผิดทั้งหมด”
(อัจซะญะดะฮ์ : 22)

และทรงกำชับอีกว่า

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ﴾

“และบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาเป็นผู้หันหลังให้จากสิ่งที่พวกเขาถูกตักเตือนไว้” (อัลอะห์กอฟ : 3)

ไม่มีข้อแตกต่างใดๆ ต่อสิ่งที่สิ้นสภาพการเป็นมุสลิมทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้น ระหว่างผู้ที่กระทำการดังกล่าวโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม นอกจากผู้ที่ถูกบังคับเท่านั้นที่ได้รับการยกเว้นเราขอต่ออัลลอฮ์ทรงโปรดคุ้มครอง ปกป้องพวกเราให้พ้นจากความพิโรธของพระองค์ และรอดพ้นจากการถูกลงโทษที่ทุกข์ทรมานด้วยเถิด

**ท่านจะบำเพ็ญอภัยและอุมเราะฮ์
และเยือนมัศยิคร่อซูล
คือดัดดอฮุดัยฮิวะซัดดั้ม อย่างไร ?**

พี่น้องมุสลิมที่มีเกียรติทั้งหลาย

พิธีฮัจญ์นั้นแบ่งออกเป็นสามประเภทคือ
ฮัจญ์ตะมัดคัตวะ ฮัจญ์กิรอน และฮัจญ์อิฟรอก

- ฮัจญ์ตะมัดคัตวะ คือการครองอิสรอม
อุมเราะฮ์ (แต่งชุดอิสรอม) ในช่วงเดือนฮัจญ์ ซึ่ง
เริ่มตั้งแต่รุ่งอรุณวันแรกของเดือนเซาวาล จนถึง
รุ่งอรุณของวันที่สิบเดือนซุลฮิจญะฮ์และหลังจาก
เสร็จสิ้นพิธีอุมเราะฮ์ก็ปลดชุดอิสรอม เมื่อถึง
วันที่แปดของเดือนซุลฮิจญะฮ์ (วันศัรวิยะฮ์) ของ
ปีเดียวกับที่เขาทำอุมเราะฮ์นั้น ก็ให้ครองอิสรอม
ฮัจญ์จากที่พำนักในมักกะฮ์ หรือชานเมืองมักกะฮ์

- **ฮัจย์กิรอน** คือการครองอิสรอมฮัจย์และ
อุมเราะฮ์พร้อมกันในเดือนที่อนุมัติให้ทำฮัจย์
คือเดือนเซาวาล ชุลเกาะกะฮ์ และชุลฮิจญะฮ์ โดย
ที่เขาจะไม่ปลดชุดอิสรอนนั้นจนกระทั่งถึงวัน
นะฮ์ร (วันเชือดสัตว์พลี คือในวันที่สิบเดือนชุล
ฮิจญะฮ์) หรือครองอิสรอมอุมเราะฮ์ในเดือนฮัจย์
แล้วเขาได้เนียตฮัจย์เข้าไปในอุมเราะฮ์ก่อนที่เขา
จะตอวาฟอุมเราะฮ์

- **อัยย์อิฟรอด** คือการครองอิสรอมอัยย์เพียง
อย่างเดียวในเดือนอัยย์ ณ มีกอต (สถานที่กำหนด
ให้ครองอิสรอม) หรือจากที่บ้านของเขา ถ้าหาก
ว่าบ้านของเขาอยู่ในเขตมีกอต หรือในมัทกะฮ์
หากเขาพักอยู่ในนครมัทกะฮ์ หลังจากนั้นเขาก็
ยังคงอยู่ในอิสรอมต่อไปจนถึงวันที่สิบเดือนซุล
ฮิจญะฮ์ (วันนะฮ์รหรือวันเชือดกุรบาน) ในกรณี

ที่เขานำฮัคย์ (คือสัตว์สำหรับเชือดพลี ได้แก่อูฐ วัว หรือแพะ) มาด้วย และหากเขาไม่ได้นำฮัคย์มาก็จะเป็นการคิถ้ำเขาจะเปลี่ยนเนียต (การตั้งใจ) บำเพ็ญฮัจย์ของเขาเป็นอุมเราะฮ์ เป็นการบำเพ็ญฮัจย์แบบตะมัตต๊ะ โดยให้ตอวาฟ สะแอ ตักหม และเปลี่ยนชุดอิสรอมเป็นชุดธรรมดาได้ อย่างที่ ท่านนบี ไซ้ให้บรรดาผู้ที่ครองอิสรอมฮัจย์และไม่ได้นำสัตว์สำหรับเชือดมาพร้อมกับเขาด้วยเปลี่ยนเจตนาเป็นทำฮัจย์แบบตะมัตต๊ะเสีย และฮัจย์ตะมัตต๊ะ เป็นพิธีฮัจย์ที่ประเสริฐ

ที่สุดสำหรับผู้ที่ไม่ได้นำสัตว์สำหรับเชือดพลีมา
กับเขาคัวย เพราะท่านนบีใช้ให้บรรดาสาวกของ
ท่านและได้เน้นแก่พวกเขาเหล่านั้นให้ทำ
ฮัจญ์แบบตะมัดคัวะ

วิธีการบำเพ็ญอุมเราะฮ์

1- เมื่อท่านเดินทางถึงมิกออต (สถานที่กำหนดให้ครองอิสรอม) แล้ว สิ่งที่ต้องทำคือ ทำความสะอาดร่างกายโดยการอาบน้ำก่อนครองอิสรอม ใส่เครื่องหอมที่ร่างกาย โดยไม่ต้องใส่ที่ผ้าอิสรอมเสร็จแล้วให้สวมชุดอิสรอมที่เตรียมไว้ สำหรับผู้ชายใช้ผ้าอิสรอมสองผืน โดยผืนหนึ่งสำหรับนุ่งปกปิดร่างกายส่วนล่าง และอีกผืนหนึ่งสำหรับห่มคลุมร่างกายส่วนบน และควรใช้ผ้าสีขาวเป็นการดีที่สุด ส่วนสตรีนั้นให้สวมใส่เสื้อผ้าตามปกติที่ปราศจากเครื่องประดับ และต้องไม่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่คล้ายกับเสื้อผ้าผู้ชาย หรือเสื้อผ้าของผู้หญิงกาเฟียร์ เสร็จแล้วจึงตั้งเจตนา (เนียต) ทำอุมเราะฮ์โดยกล่าวตัลบียะฮ์ คือ ลับบัยกะ

อุมเราะฮ์ ซึ่งกล่าวดังนี้

“ لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ ،

إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمَلِكَ ، لَا شَرِيكَ لَكَ ”

“ข้าพระองค์อยู่ที่นี้เพื่อภักดีต่อพระองค์แล้ว
ข้าพระองค์ขอตอบรับคำบัญชาว่า ไม่มีภาคีใดๆ
สำหรับพระองค์ ข้าพระองค์อยู่ที่นี้เพื่อภักดีต่อ
พระองค์แล้ว แท้จริง การสรรเสริญ พระมหา
กรุณาธิคุณของพระองค์ และอำนาจสูงสุด เป็น
กรรมสิทธิ์เฉพาะพระองค์ ไม่มีสิ่งใดเป็นภาคีใดๆ
สำหรับพระองค์

สำหรับผู้ชายนั้นให้กล่าวเสียงดัง ส่วนสตรี
ให้กล่าวค่อยๆ หลังจากนั้นจึงหมั่นกล่าว “ลับ
บัยกัลลอฮ์ฯ” ซิกิร และขออภัยโทษให้มาก

2- เมื่อถึงมัศยิดชะรอมแล้ว ให้เริ่มตอวาฟบัย
คุลลอส์ให้ครบเจ็ดรอบ เริ่มต้นที่จุดมุมหินดำ
โดยกล่าวดักบิร ณ ที่นั่น และสิ้นสุดการตอวาฟ
ที่จุดเริ่มต้นเช่นกัน โดยขณะตอวาฟให้กล่าวดักบิร
ซิกิร และขอคูอา้อตามที่ต้องการ และมีซุน
นะฮ์ให้กล่าวระหว่างมุมยะมานีกับมุมหินดำว่า

﴿ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ

حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾

“โอ้พระผู้อภิบาลของเรา ขอพระองค์ทรง
โปรดประทานความดีงามแก่เราในโลกนี้ และ
ความดีงามในโลกหน้าแก่เรา และโปรดคุ้มครอง
พวกเราให้พ้นจากการถูกทรมานของนรกด้วย
เถิด”

เมื่อตอวาฟครบเจ็ดรอบแล้ว ให้หมาซ
ขุนนะฮ์สองร็อกอะฮ์ที่ด้านหลังมะกอมอิบรอฮีม
ถึงแม้ว่าสถานที่ที่ทำการละหมาดนั้นจะห่างไกล
จากมะกอมอิบรอฮีมก็ใช้ได้ แต่ถ้าไม่สะดวกก็
ให้ละหมาด ณ บริเวณใดก็ได้ในมัสยิดฮะรออม
ในการตอวาฟนั้น สิ่งที่เป็นขุนนะฮ์สำหรับผู้ชาย
นั้นให้อิตติบาอ์ นั่นคือการเอาผ้าฮิสรอมส่วนบน
สอดใต้รักแร้ด้านขวา และเอาส่วนปลายของมัน
พาดไหล่ด้านซ้าย

และมีขุนนะฮ์ให้ผู้ชายทำรอมัล คือการเดิน
ค่อนข้างเร็ว โดยการก้าวหรือชอยเท้าถี่ๆ ใน
ขณะตอวาฟสามรอบแรก

3- เมื่อเสร็จจากตอวาฟแล้วให้มุ่งหน้าสู่เนินเขา
ศอฟา เดินขึ้นไปบนเนินเขาเล็กน้อย และอ่าน

﴿ إِنَّا الصَّافَا وَالْمَرَّةَ مِنْ شَعَابِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ

أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ

تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿

“แท้จริง เนินเขาศอฟา และเนินมรรวะสนั้น เป็นสัญญาณหนึ่งของฮัจญ์ที่อัลลอฮ์ทรงกำหนดไว้ ดังนั้น ผู้ใดบำเพ็ญฮัจญ์หรืออุมเราะฮ์ที่บัยตุลลอฮ์ ก็ไม่มีโทษใดๆ ที่เขาจะสะดะแอะระหว่างเนินทั้งสอง และผู้อสาทำความดีข้อมเป็นกุศลสำหรับเขา เพราะอัลลอฮ์เป็นผู้สนองตอบผลบุญ เป็นผู้ทรงรอบรู้ว่ใครทำดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ (อัลบะกอเราะฮ์ : 158)

หันหน้าไปทางกะบะฮ์ และกล่าวว่า

" الْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ " "

“อัลฮัมดุลิลลาฮ์ อัลลอฮุ อักบัร” สามครั้ง
พร้อมทั้งยกมือทั้งสองข้างในลักษณะของผู้ขอ
คุอาฮ์ แล้วก็ขอคุอาฮ์ตามที่ต้องการ ให้ขอซ้ำอย่าง
ละ 3 ครั้ง เพราะเป็นสุนนะฮ์ของท่านนบี เสร็จ
แล้วให้กล่าว

" لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ ،

وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ " "

“ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรเคารพสักการะ
นอกจากอัลลอฮ์องค์เดียวเท่านั้น ไม่มีภาคีใดๆ
ร่วมกับพระองค์ อำนาจทั้งหลายเป็น ของพระองค์

และบรรดาการสรรเสริญทั้งหมด เป็นสิทธิของ
พระองค์ และพระองค์นั้นผู้ทรงเดชานุภาพ
เหนือทุกสิ่งทุกอย่าง”

และกล่าวคุอ้อบนี้

“ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ ، أَنْجَزَ وَعَدَهُ ،

وَتَصَرَّرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ ”

“ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์
องค์เดียว ทรงปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาของ
พระองค์ ทรงนำชัยชนะมาสู่ปวงบ่าวของพระองค์
และทรงนำความปราชัยมาสู่กลุ่ม (พรรค) ต่างๆ
โดยพระองค์แต่เพียงผู้เดียว”

กล่าวสามครั้ง หรือถ้าท่านจะกล่าวคำ

สคูตีสรรเสริญบางตอนตามที่ระบุไว้ข้างต้นก็ไม่
เป็นไร

- หลังจากนั้นจึงสะแอมุเราะฮ์ 7 เที้ยว คือ
การเดินทางจากเนินเขาสอฟาไปสู่เนินเขามัรวะฮ์ นับ
เป็นหนึ่งในเที้ยว ตรงช่วงระหว่างเสาที่มีสัญญาณ
ไฟเขียวให้เดินกึ่งวิ่งเหยาะๆ นอกจากช่วง
ดังกล่าวแล้วก็เดินตามปกติ หลังจากนั้นก็ให้ขึ้นไป
บนเนินเขามัรวะฮ์และกล่าวสคูดีอัลลอฮ์
เหมือนกับที่ได้ทำบนเนินเขาสอฟา

- มิได้มีบทบังคับและเจาะจงให้อ่านคูอาฮ์
หรือซิกิริในขณะที่ตอวาฟหรือสะเอ ดังนั้น จึงแล้ว
แต่ความสะดวกของผู้บำเพ็ญฮัจย์ที่จะเลือกอ่าน
คูอาฮ์และซิกิริใดๆ ตามความต้องการ หรือจะอ่าน
กุรอานก็ได้ และที่สำคัญถ้าเป็นคูอาฮ์ ต้องเป็นบท

หรือร่วมกับคนอื่นเสีย “คัม” ได้ ท่านก็ต้องถือศีลลดแทนการเชือด “คัม” กล่าวคือให้ถือศีลลดเป็นเวลาสามวันในช่วงฮัจญ์ และอีกเจ็ดวันนั้น ให้ถือศีลลดเมื่อท่านกลับสู่ครอบครัวของท่านแล้ว และจะเป็นการดีที่สุดหากท่านถือศีลลดสามวันนั้น ก่อนวัน “อารอฟะฮ์” (วันที่ 9 เดือนซุลฮิจญะฮ์) หรือถ้าจะถือศีลลดสามวันหลังจากวันฮัจญ์แล้วก็ไม่เป็นไร

วิธีการบำเพ็ญอภัย

1- เมื่อท่านจะบำเพ็ญอภัยแบบอิฟรูด (ทำอภัยไม่ควบกับอุมเราะฮ์) หรือทำแบบกิรอน (ทำอภัยควบกับอุมเราะฮ์ด้วย) ท่านก็จงเริ่ม (เนียต) ครองอิสรอม ณ ที่มีกอด (สถานที่เริ่มทำการครองอิสรอม) ที่ท่านจะผ่านยังมีกอดนั้น และในกรณีที่ท่านอยู่ ณ พื้นที่ที่ไม่มีมีกอด ท่านก็สามารถตั้งเจตนาครองอิสรอมได้ตามเจตนาของท่านจากตรงที่ที่ท่านอยู่

หากท่านบำเพ็ญอภัยแบบตะมัดดีวะ (ทำอุมเราะฮ์ก่อน) ก็จงเนียตครองอิสรอมอุมเราะฮ์ ณ ที่มีกอดที่ท่านจะเดินทางผ่าน แล้วหลังจากนั้น (เสร็จสิ้นพิธีอุมเราะฮ์แล้ว) ก็เริ่มเนียตครองอิสรอมในการทำอภัย ณ ที่พักของท่าน ในวัน “ดริยะฮ์”

คือวันที่ 8 เดือนชุลฮิจยะฮ์ จงอาบน้ำทำความสะอาด
สะอาดร่างกายและใส่เครื่องหอม (สำหรับชาย)
ตามความปรารถนา หากมีความสะดวกแก่ท่าน
พร้อมทั้งสวมชุดอิสรอมและกล่าวดังนี้

“ **لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ ،**

إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ ،

لَا شَرِيكَ لَكَ ”

“ข้าพระองค์ขานรับพระองค์ท่านแล้ว
ด้วยการบำเพ็ญฮัจย์ โอ้อัลลอฮ์ ข้าพระองค์ขาน
รับพระองค์ท่านแล้ว เป็นการขานรับที่ไม่มีภาคี
ใดๆ สำหรับพระองค์ท่าน ข้าพระองค์ขานรับ
พระองค์ท่านแล้ว แท้จริง การสรรเสริญ ความ
โปรดปราน และอำนาจทั้งหมดเป็นสิทธิของ

พระองค์ ไม่มีภาคีใดๆ ต่อพระองค์”

2- จากนั้นก็ออกไป “มีนา” จึงทำการละหมาดที่นั่นตามเวลา เริ่มจากคฺษริ อัศริ มัฆริบ อิซา และศุบฮิ ด้วยการลดการละหมาดที่มีสี่ร็อกอะฮ์ ให้เหลือสองร็อกอะฮ์ในแต่ละเวลาปกติ (โดยไม่รวมกัน)

3- เมื่อดวงอาทิตย์ของวันที่ 9 เดือนชุลฮิจญะฮ์ขึ้นแล้ว ก็จงมุ่งหน้าสู่อารอฟะฮ์ด้วยความสงบเสงี่ยม พร้อมทั้งระมัดระวังอย่าให้เกิดความเดือดร้อนแก่บรรดาพี่น้องของท่านที่มาทำ

อภัยด้วยกัน และจงละหมาด ณ อารอฟะฮ์แห่งนี้
คู่ริกับอัครีรวมกันเป็นการละหมาด ญุมฮ์ดักคิม
(เอาเวลาหลังมารวมเวลาก่อน) โดยละหมาด
แบบลด (ก่อศอร) ด้วยการอะซานเพียงครั้งเดียว
และอีกอมะฮ์สองครั้ง

และต้องแน่ใจว่าท่านอยู่ในเขตอารอฟะฮ์
อย่างแท้จริงและจงหมั่นกล่าวชิกรุลลอฮ์ให้มากๆ
พร้อมกับการขอคูอาฮ์โดยหันหน้าสู่กิบละฮ์ด้วย
การยกมือทั้งสองของท่าน เป็นการปฏิบัติตาม
ท่านร่อซูลที่อลัดลลอฮ์ออลัยฮิวะซัลลัม ที่ได้
ปฏิบัติไว้ พื้นที่ในเขตอารอฟะฮ์ทั้งหมดนั้น เป็น
สถานที่สำหรับวูฎฟ และท่านจะต้องคงอยู่ภายใน

อารอฟะฮ์นั้น จนกระทั่งดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า
แล้ว

4- เมื่อดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า จงออกเดินทาง
สู่ “มุขคะลิละฮ์” ด้วยความสงบพร้อมทั้งหมั่น
กล่าวตัลบียะฮ์อย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ทำความ
เคียดแค้นหรือรบกวานผู้บำเพ็ญฮัจญ์ด้วยกัน

และทันทีที่ถึง “มุขคะลิละฮ์” จงรีบ
ละหมาดมัฆริบควบกับอิซาแบบญุมฮ์และก่อศอร
แล้วพักแรมอยู่ที่มุขคะลิละฮ์นี้จนกระทั่งถึงเวลา
ละหมาดศุบฮิ และทำการขอดุอาอ์กับการซิกรุล
ลอฮ์ให้มากๆ ด้วยการผินหน้าไปทางกิบละฮ์
และยกมือทั้งสองขึ้นตามที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ
อัลยฮิวะฮัลลัม เกยกระทำจนสว่าง

5- หลังจากนั้นจึงออกเดินทางสู่ “มีนา” ก่อน
ดวงอาทิตย์ขึ้น โดยไม่ลืมกล่าวคำอธิษฐานอยู่เสมอ
และในกรณีที่มีผู้บงาเพ็ญสัจย์เป็นผู้ที่มีอุปสรรค
เช่น คนอ่อนแอ สตรี หรือคนป่วย ก็อนุโลมให้
แก่พวกเขาออกจาก “มุขตะลิพะฮ์” ได้หลังจาก
เที่ยงคืนแล้ว พร้อมทั้งเก็บก้อนหินเล็กๆ เพียงเจ็ด
ก้อนติดตัวเพื่อใช้ขว้าง “ญัมเราะฮ์ อะกอบะฮ์”
(เสหินหน้าเคียว) เท่านั้น ส่วนก้อนหินที่จะ
ใช้ขว้าง “ญัมเราะฮ์” (เสหิน) วันอื่นๆ ให้เก็บ
ที่ “มีนา” ก็ได้

6- และเมื่อท่านเดินทางมาถึง “มีนา” จง
ปฏิบัติดังนี้ :-

(ก) ขว้าง “ญัมเราะฮ์ อะกอบะฮ์” คือเส
หินที่อยู่ใกล้มักกะฮ์มากที่สุดด้วยก้อนหินเจ็ด

ก่อน ขว้างทีละก้อนติดต่อกันโดยกล่าวตักบิร
ทุกๆ ครั้งที่ขว้าง

(ข) เชือดสัตว์ ในกรณีที่มีการเชือดสัตว์นั้น
เป็นสิ่งจำเป็นที่ท่านต้องกระทำ (เช่น การเสียดัม
หรือฮัจญ์ตะมัดดีวะ) ท่านสามารถนำมาบริโภค
ได้บ้าง และที่เหลือก็ให้เลี้ยงเป็นอาหารแก่คน
ยากจน

(ค) โกงนผมหรือตัดผม และที่ดีที่สุดคือ
การโกนศีรษะ ส่วนสุภาพสตรีก็ให้ขลิบขนาด
ประมาณข้อปลายนิ้วมือ

หากปฏิบัติเรียงลำดับตามที่กล่าวมาได้
จะเป็นการประเสริฐยิ่ง แต่หากปฏิบัติข้อใด
ข้อหนึ่งก่อนหรือหลัง โดยไม่เรียงลำดับก็ไม่
เป็นไร

* เมื่อเสร็จจากการขวางฉวมเราะธอะกอบะธ และโกนผมหรือตัดผมแล้ว ก็ถือว่สิ้นสุดจากการครองอิสรอมในช่วงแรกแล้ว

จากนั้นท่านก็สามารถสวมเสื้อผ้าได้ตามปกติ และข้อห้ามต่างๆ ของการครองอิสรอม ก็ถือเป็นที่อนุญาตแก่ท่าน ยกเว้นการร่วมประเวณีระหว่างสามีภรรยาเท่านั้น ที่ยังเป็นที่ต้องห้ามอยู่ 7- ต่อจากนั้นก็เดินทางเข้าม้กกะธเพื่อตอวาฟอิฟาเฐาะธ (ตอวาฟฟิรฎ) และต่อด้วยการสะเอ

หากท่านบำเพ็ญธวัชยะมัตตังคะ แต่หากว่าท่าน
บำเพ็ญธวัชยกิริยหรืออิพรอค และท่านได้สะแ
แล้วหลังจากตอวาฟกุม (ตอวาฟแรกเมื่อเข้า
สู่มักกะฮ์) ท่านก็ไม่ต้องสะแอีกแล้ว และนับ
จากนี้ไปก็เป็นที่อนุญาตแก่ท่านในข้อห้ามต่างๆ
แม้แต่การร่วมหลับนอนกันฉันท์สามีภรรยาก็ตาม

* และอนุโลมในการตอวาฟอิฟาฆะฮ์ และ
การสะแออกไปได้ โดยทำหลังจากเสร็จสิ้น
การพักแรมที่ “มีนา”

8- หลังจากท่านเสร็จจากการตอวาฟอิฟาฆะฮ์
และสะแในวันนะฮ์ร (วันอีศวันแรก) แล้ว

จงกลับไปค้างแรมที่มีนาต่ออีกในวันที่ 11, 12 และ 13 ซึ่งเรียกกันว่า “วันตัดชริก” และหากท่านรีบเร่ง (เพราะมีกิจธุระจำเป็น) ท่านก็สามารถเดินทางออกจากมีนาในวันที่ 12 ได้หลังเวลาคุสุริ (หลังบ่ายแล้ว)

9- จงขว้างฉุมเราะฮ์ (เสาดิน) ทั้งสามในระหว่างสองหรือสามวันที่ค้างแรมอยู่ที่ “มีนา” เริ่มจากเวลาหลังเที่ยง (หลังจากละหมาดคุสุริแล้ว) ซึ่งเริ่ม ขว้างจากฉุมเราะฮ์อัลอูลา (เสาดินแรก) ที่ตั้งอยู่ห่างจากมัจกะฮ์มากที่สุด ติดตามด้วยฉุมเราะฮ์ อัลวุซตอ (เสาดินกลาง) จบลงด้วยฉุมเราะฮ์ อัลอะกอบะฮ์ (เสาดินสุดท้าย) โดยทุกๆ ฉุมเราะฮ์นั้นขว้างด้วยก้อนหินเจ็ดก้อน ขว้าง

ทีละก้อนติดต่อกันจนครบเจ็ดก้อน โดยกล่าว
ดักบิรทุกครั้งที่ย่าง และควรหยุดยืนหลังจาก
เสาดินคันแรกและคันที่สอง หันหน้าไปทาง
กิบละฮ์ ยกมือทั้งสองข้างขอคูอาฮ์ต่ออัลลอฮ์
ตามที่ท่านประสงค์ ส่วนเสาดินคันที่สาม หลัง
จากขย้างแล้วก็ไม่ต้องหยุดยืนแต่อย่างใด หาก
ท่านค้างแรมที่ “มีนา” สองคืนติดต่อกัน และ
ท่านต้องการจะเดินทางออกจากมีนา ท่านจะต้อง
ออกจากที่นั่นก่อนดวงอาทิตย์ตกหรือลับขอบ
ฟ้าของวันที่สอง (12 ชุลฮิจญะฮ์) แต่หาก
ดวงอาทิตย์ตกก่อนที่ท่านจะเดินทางออกพ้น
เขตมีนา ท่านต้องค้างแรมต่ออีกในวันที่สาม

10- เมื่อท่านจะกลับสู่มาตุภูมิของท่าน หลังจาก
เสร็จสิ้นพิธีฮัจญ์แล้ว ท่านจะต้องตอวาฟะดาอ์
(ตอวาฟอัมลาคะบะฮ์)

การตอวาฟะดาอ์นี้จะไม่ถูกยกเว้น
นอกจากสตรีที่มีรอบเดือน หรือมีเลือดหลัง
คลอดบุตรเท่านั้น

สิ่งจำเป็นที่ผู้ครองอิสรอมต้องถือปฏิบัติ

ผู้ครองอิสรอมฮัจย์หรืออุมเราะฮ์จะต้องปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้

1- ต้องปฏิบัติทุกสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงกำหนดแก่เขา ให้ปฏิบัติสิ่งที่เป็นฟิรฎูต่างๆ ทางศาสนา เช่น การละหมาดตรงเวลาเป็นญะมาอะฮ์ ตามเวลาที่ได้กำหนดไว้

2- ต้องละเว้นและออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงห้าม เช่น การพูดเท็จ การเกี่ยวพาราตี การโต้เถียงและทะเลาะเบาะแว้งกัน

3- ต้องออกห่างหรือหลีกเลี่ยงการทำความ
เคียดแค้นให้แก่มุสลิมด้วยกัน ไม่ว่าจะด้วยคำพูด
หรือการกระทำก็ตาม

4- ต้องละเว้นจากสิ่งต่างๆ ที่เป็นข้อห้ามเฉพาะ
ในขณะครองฮิสรอม ซึ่งมีดังต่อไปนี้

(ก) ห้ามตัดผมหรือตัดเล็บ นอกจากจะร่วง
หลุดออกเองโดยไม่เจตนา ถือว่าไม่เป็นไร

(ข) ห้ามใช้เครื่องหอมทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็
นการทาที่ร่างกายหรือเครื่องนุ่งห่ม อาหาร และ
เครื่องดื่ม นอกจากร่องรอยที่ติดอยู่จากการใช้
ก่อนการเนียตครองฮิสรอม

(ค) ห้ามล่าสัตว์บก ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าหรือ
ไล่จับ หรือมีส่วนช่วยในการกระทำความผิด
ขณะที่เขาอยู่ในชุดอิสรอม

(ง) ไม่ทำการสู้ออกกำลังกาย และจะไม่ทำพิธี
แต่งงาน ไม่ว่าจะสำหรับตัวเองหรือทำให้ผู้อื่น และ
ห้ามมีเพศสัมพันธ์ หรือจะต้องลูบคลำสตรี
ด้วยอารมณ์ใคร่ ตลอดช่วงที่ครองอิสรอม ข้อห้าม
นี้สำหรับชายและหญิง

ข้อห้ามเฉพาะผู้ชายที่ครองอิสระ

(ก) ผู้ที่ครองอิสระห้ามปิดศีรษะด้วยผ้าหรือหมวก ส่วนการใช้ร่มบัง หรืออาศัยร่มเงาของหลังการรถ หรือทูนสิ่งของไว้บนศีรษะนั้นไม่เป็นไร

(ข) ห้ามสวมเสื้อหรือเครื่องนุ่งห่มที่ปกปิดร่างกายทั้งตัวหรือบางส่วน ด้วยทุกชนิดที่เข้าอยู่ในข่ายตัดเย็บเป็นชุด ตลอดจนเสื้อคลุม ผ้าโพกศีรษะ กางเกง รongเท้าหุ้มข้อ นอกจากนี้กรณีที่ไม่ใช่ผ้าชิ้นจริงๆ จึงอนุโลมให้สวมเสื้อกางเกงได้ หรือไม่มีรองเท้าแตะจริงๆ จึงอนุโลมให้สวมรองเท้าหุ้มข้อได้

* ห้ามสตรีที่ครองอิสระสวมถุงมือ และห้ามคลุมหน้าด้วยผ้าคลุมหน้า (ที่เปิดเผยช่วง

ดวงตาทั้งสอง) นอกจากในกรณีที่อยู่ต่อหน้า
ผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่มะฮฺรอมของนาง ในกรณีเช่นนี้
นางต้องคลุมหน้าด้วยผ้าเสมือนดังเวลาปกติ
ที่ไม่ได้ครองอิสรอม

* หากผู้ชายที่ครองอิสรอมสวมผ้าที่มี
การเย็บหรือปิดศีรษะ ใส่เครื่องหอม ถอนขน
หรือตัดผม หรือตัดเล็บของเขา โดยที่เขาปฏิบัติ
ข้อห้ามดังกล่าวนี้ด้วยการลืม ไม่เจตนา หรือ
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เขาผู้นั้นก็ไม่ต้องจ่ายฟิidyะฮฺ
(ค่าปรับ) โดยเขาต้องหยุดหรือละเว้นการกระทำ
นั้นทันทีที่เขานึกขึ้นได้ หรือทราบข้อเท็จจริง

* อนุญาตให้สวมรองเท้าแตะ แหวน
แว่นตา นาฬิกา เครื่องฟุ้งที่ใช้หนีบทู เข็มขัด
และกระเป๋าพกติดตัวที่ใช้เก็บของมีค่าได้

* อนุญาตให้เปลี่ยนและทำความสะอาด
ชุดอิสรอม หรืออาบน้ำสระผม และหากมีการ
หลุดร่วงส่วนหนึ่งส่วนใดของผมโดยไม่มีเจตนา
ก็ไม่ต้องเสียพิศยะฮ์ใดๆ ทั้งสิ้น และหากมี
บาดแผลเกิดขึ้นก็เช่นเดียวกัน

การเขียนมัตยัค

ร่อซูล ค็อลลัลลอฮุอัลยฮิวะซัลลัม

1- ชุมนนะฮ์ให้เดินทางไปนครมะคีนะฮ์ได้ในทุกโอกาส โดยเจตนาเขียนมัตยัค ร่อซูล ค็อลลัลลอฮุอัลยฮิวะซัลลัม และละหมาด ณ ที่นั้น เพราะการละหมาดในมัตยัค ร่อซูล ค็อลลัลลอฮุอัลยฮิวะซัลลัมครั้งหนึ่งนั้น ได้ผลบุญเท่ากับการละหมาดในมัตยัคอื่นหนึ่งพันครั้ง นอกจากในมัตยัคชะรอม

2- การเขียนมัตยัค ร่อซูล ค็อลลัลลอฮุอัลยฮิวะซัลลัม นั้นไม่ต้องครองหรือแต่งชุดอิสรอม ไม่ต้องกล่าวตัลบียะฮ์ เพราะการเขียนนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกำเริบอำมหิตแต่อย่างใด

3- เมื่อถึงมัศยิดร่อซูล ก็อล้ดลลอสูล้ยฮิวะ
ซัลลัม ให้ท่านก้าวเท้าขวาในขณะที่ย่างเข้าประตู
มัศยิด โดยกล่าว”บิสมิลลาฮ์” และศอลละวาต
(ขอพร)แค่ท่านร่อซูล ก็อล้ดลลอสูล้ยฮิวะซัลลัม
พร้อมทั้งขอคูอาห์ต่ออัลลอฮ์ เพื่อทรงเปิดประตู
แห่งความเมตตาแก่ท่าน ซึ่งคูอาห์นั้นก็คือ

“ أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ، وَوَجْهِهِ الْكَرِيمِ ،

وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ،

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ”

ความว่า “ข้าพระองค์ใคร่ขอต่ออัลลอฮ์
ผู้ทรงยิ่งใหญ่ และต่อพระพักตร์ของพระองค์ที่
ทรงเกียรติ และขอต่ออำนาจดั้งเดิมของพระองค์

ให้พ้นจากความชั่วร้ายของชัยภูอนที่ถูกสาปแช่ง
ไอ้อัลลอส ได้โปรดเปิดประตูแห่งความเมตตา
ของพระองค์แก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด”

ซึ่งคูอาห์นี่ก็คือคูอาห์ทั่วไป ที่ใช้กล่าวก่อน
เข้ามัสยิดนั่นเอง

4- เมื่อท่านเข้าในมัสยิดแล้ว ให้ละหมาด
ซุนนะฮ์ (ตะฮียะตุลมัสยิด) ทันที โดยเป็นการ
ดียิ่งหากท่านสามารถละหมาด ณ บริเวณ
“อัลเราะฎะฮ์” ได้ แต่หากไม่สามารถปฏิบัติได้
ท่านก็ละหมาด ณ บริเวณใดๆ ของมัสยิดได้

5- จากนั้นให้ไปที่กุโบร์ของท่านนบี ศ็อล
ลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม ซึ่ง ณ ที่นั้น ให้ยื่น
หันหน้าให้ท่านนบี พร้อมทั้งกล่าวด้วยมารยาท
นอบน้อม ด้วยน้ำเสียงค่อยๆ ว่า

” السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ”

ความว่า “โอ้ท่านนบี ขอความสันติสุข ความเมตตา ความจำเริญจากอัลลอฮ์ จงประสบแด่ท่าน”

และสอลละวาตให้แก่ท่านนบี คือลลัลลอฮู อลัยฮิวะซัลลัม หรือท่านจะกล่าวดังนี้ก็ได้

” اللَّهُمَّ آتِهِ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ ، وَابْنِعْهُ الْمَقَامَ
الْمَحْمُودِ الَّذِي وَعَدْتَهُ ، اللَّهُمَّ اجْزِهِ عَنْ أُمَّتِهِ أَفْضَلَ
الْجِزَاءِ ”

ความว่า “โอ้อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดนำมาให้เขา (นบี) ซึ่งคุณความดีอันประเสริฐยิ่ง และขอพระองค์ทรงโปรดนำเขาสู่ตำแหน่งที่

ได้รับการสรรเสริญ ซึ่งพระองค์ได้ทรงสัญญาไว้แก่เขา โอ้อัลลอสฺ ขอพระองค์ทรงโปรดให้ผลบุญแก่เขาแทนประชากรของเขา ด้วยผลงานอันงดงามยิ่งด้วยเถิด”

* แล้วจึงเปลี่ยนที่ยืน โดยก้าวไปทางขวามือของท่านเล็กน้อย เพื่อให้ด้านหน้าของท่านตรงกับกุโบร์ของท่านอับบ์กร เราะฎิยัลลอสุอันสุ และกล่าวสละมแก่ท่าน และขอคูอาฮ์ต่ออัลลอสฺเพื่อทรงประทานอภิโทษ ความเมตตา และความพอใจให้แก่ท่านอับบ์กร เราะฎิยัลลอสุอันสุ

* แล้วจึงก้าวไปทางขวามือของท่านอีกเล็กน้อย เพื่อให้ด้านหน้าของท่านตรงกับกุโบร์ของท่านอุมัร เราะฎิยัลลอสุอันสุ และกล่าว

สลามแก่ท่าน และขอคู่อำต้ออัลลอฮ์เพื่อทรง
ประทานอภัยโทษ ความเมตตา และความพอใจ
ให้แก่ท่านอนุบักกร เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ

6- การเขียนมัศยิด “กูบาอ์” และละหมาด ณ
ที่นั่น ก็เป็นซุนนะฮ์อีกเช่นกัน เพราะท่านนบี ศ็อล
ลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัมทรงปฏิบัติ และส่งเสริม
ให้เหล่าศอฮาบะฮ์ปฏิบัติตาม

7- ซุนนะฮ์ให้เยี่ยมกูโบร์ (อัลปะเกียะ) ซึ่งมี
กูโบร์ของท่านอุสมาน เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ รวมอยู่
ด้วย

และซุนนะฮ์ให้เยี่ยมบรรดาเหล่าผู้ตายชะฮีด
ในสงครามฮุซุค ซึ่งหนึ่งในพวกเขาคือ ท่านฮัม
ซะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ กล่าวสลามและขอคู่อำ
ให้แก่พวกเขา ทั้งนี้เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ

อภัยฮิวะซัลลัมได้ปฏิบัติ และแนะนำเหล่าศอฮา
บะฮ์กล่าวคุอ้อตอไปนี้ ในขณะที่เยือนกุโบร์ของ
พวกเขาเหล่านั้นว่า

" السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ ، نَسْأَلُ
اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ "

ความว่า “ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่าน
ทั้งหลาย โอ้ชาวกุโบร์ของผู้มีอิหม่ามและมุสลิมิน
แท้จริงแล้ว พวกเรา-ด้วยพระประสงค์ของอัลลอฮ์
เป็นอนุชนที่จะตามพวกท่านมาเช่นเดียวกัน เรา
ขอต่ออัลลอฮ์ทรงประทานพลาณามัยที่ดีแก่พวก
เรา และขอให้พวกท่านได้รับความปลอดภัย

ด้วยเถิด”

* ไม่มีบัญญัติให้เขื่อนมัธยมหรือสถานที่
อื่นๆ ในนครมะคินะฮ์นอกจากที่กล่าวมาแล้ว
เพราะฉะนั้น ท่านอย่าได้สร้างความลำบากให้
กับตัวเองด้วยการตระเวนเขื่อนสถานที่อื่นๆ
เพราะการกระทำเช่นนั้นมิได้ทำให้ท่านได้
ผลบุญแต่อย่างใดเลยบางที่อาจเป็นบาปเสีย
ด้วยซ้ำ

มีกอตนั้น แต่ถ้าไม่สามารถย้อนกลับไปได้ เขาต้องเชือดคัมแทน นั่นคือการเชือดแพะหนึ่งตัว ในขณะที่เขาอยู่ในมัทกะฮ์ โดยบริจาคนั้นแทนแก่ผู้ยากไร้ทั้งหมด ณ ที่นั่น ทั้งนี้ ไม่ว่าเขาผู้นั้นเป็นผู้เดินทางโดยทางบก ทางอากาศ หรือทางทะเล

* ในกรณีที่มีผู้ไปบำเพ็ญศัจย์ไม่ผ่านมีกอตใดมีกอตหนึ่งในห้ามีกอตตั้งที่ทราบนั้น ให้เขาตั้งเจตนาครองอิสรอม เมื่อเขาผู้นั้นอยู่ตรงหรือขนานกับมีกอตแรกที่เขาผ่าน

สอง : ข้อผิดพลาดในการตอวาฟ

1. เริ่มต้นจุดตอวาฟก่อนถึงจุดหินดำ ซึ่งที่ถูกต้องคือ วายิบเริ่มตรงจุดมุมหินดำ
2. ตอวาฟโดยการเดินผ่านข้างใน “หิญร

อิสมาอีล” (หินโค้ง) เพราะการปฏิบัติเช่นนั้น
ไม่ถือว่าเป็นการตอวาฟกะบะฮ์ ซึ่งนั่นเป็นเพียง
การตอวาฟบางส่วนของกะบะฮ์เท่านั้น เพราะ
หิญรนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกะบะฮ์ ดังนั้น
การตอวาฟโดยการเดินผ่านข้างในเขตดังกล่าว
ซึ่งถือว่าการตอวาฟนั้นเป็นโมฆะ

3. ตอวาฟแบบรีบเร่งเดินทั้งเจ็ดรอบ
เพราะการเดินแบบรีบเร่งที่ถูกลนั้นจะปฏิบัติใน
สามรอบแรกของการตอวาฟกุดุมเท่านั้น

4. การเบียดเสียดกัน มุงกันแน่นขนัก
หรือผลัดกันกันเพื่อแย่งที่จะจูบหินดำ บางครั้ง
ถึงขั้นเกิดการวิวาทชกต่อย และคำทอกัน แน่นอน
การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งต้องห้าม เพราะนั่นเป็น
การทำความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนหรือพี่น้อง

ผู้บำเพ็ญฮัจญ์ด้วยกัน การกระทำเช่นนี้สร้างความเคียดแค้นแก่มุสลิม เพราะการตบตี ชกต่อย และคำทอถ่มระหว่างมุสลิมนั้นไม่เป็นที่อนุญาตให้กระทำอย่างไม่ถูกต้อง

* การที่มีได้จับหินดำ ไม่ได้ทำให้การตอวาฟเสีย หากแต่การตอวาฟนั้นยังมีผลเหมือนเดิม และในกรณีที่ไม่สามารถจับหินดำได้ ก็ให้ยกมือขึ้นและดักบีร์ ณ จุดที่ตรงกับหินดำ ถึงแม้ว่าจะอยู่ห่างไกล เพราะการกระทำเช่นนั้นนับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว

5. การลูบหินดำด้วยความเชื่อว่า หินนั้นเป็นสิ่งบะรอกะฮ์การกระทำเช่นนี้เป็นบิดอะฮ์ที่ไม่มีปรากฏในหลักคำสอนของอิสลาม เพราะซุนนะฮ์นั้นเพียงแต่ใช้มือลูบหรือจับหินดำ

เพื่อถวายเป็นความภักดีต่ออัลลอฮ์เท่านั้น

6. การสัมผัสด้วยมือหรืออุบทุกมุมของกะบะฮ์หรือผนังของกะบะฮ์นั้น ไม่มีในสุนนะฮ์ เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม สัมผัสหินดำและมุมยะมานีเท่านั้น ไม่ได้สัมผัสกะบะฮ์ทั้งหมด

7. การเจาะจงคูอาอ์บทโคบตหนึ่งโดยเฉพาะในแต่ละรอบของการตอวาฟ เพราะการปฏิบัติเช่นนั้นไม่เป็นที่ปรากฏจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม เท่าที่ทราบมีเพียงการดักบิรขณะที่อยู่ตรงช่วงหินดำ และขณะเดินระหว่างมุมยะมานีกับหินดำ ซึ่งเป็นช่วงปลายของการตอวาฟในทุกๆ รอบ โดยการกล่าวคูอาอ์ดังนี้

﴿ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ

حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾

ความว่า “โอ้พระผู้อภิบาลของเรา โปรด
ประทานให้แก่พวกเราซึ่งสิ่งดีงามในโลกนี้ และ
สิ่งดีงามในปรโลก และโปรดคุ้มครองพวกเรา
ให้พ้นจากการลงโทษแห่งไฟนรกด้วยเถิด”

8. การคูอาฮ์ด้วยเสียงดังในระหว่างการ
ตอวาฟนั้น เป็นการสร้างความรำคาญและรบกวน
แก่พี่น้องที่ร่วมตอวาฟด้วยกัน

9. การเบียดเสียดกันเพียงเพื่อที่จะละหมาด
ซุนนะฮ์ที่ด้านหลังมะกอมอิบรอฮีมนั้น เป็นการ
ขัดกับซุนนะฮ์ เพราะนั้นเป็นการสร้างความ

เคือคร้อนให้แก่อู่ที่กำล้งคอวอฟ ค้วยเหตุนี้ การ
ละหมาคชุนนะฮ์ล้งจกคอวอฟ จงละหมาค ณ
ที่ค้ก็ไค้ภายในบรเวณมัศยค เป็นกรพอเพียง
แก่อ่านแล้ว ไม่จำเป็นค้องเพียรพยายามเบียด
เสียดฝูงชน ทำควมเคือคร้อนแก่อวกเขา

สาม : ข้อผคพลาตที่เกคจ้ขึ้นในระหว่งการสะแอ

1. เมื่จ้ขึ้นไปบนเนินเขาศอฟาและมัรวะฮ์
มีผู้ทำฮัจญ์หลายท่านได้หันหน้าไปย้งกะบะฮ์
และชีมือไปที่กะบะฮ์พร้อมกักล่าวตักบิร
เสมืออกับตักบิรในเวลาละหมาค จ้งตามชุนนะฮ์
นั้น ควรยกมือเหมือนขอค้ออ้อเท่านั้น

2. การเดินอย่างรีบเร่งในการสะแอะระหว่าง
เนินเขาศอฟากับเนินเขามั้ววะสั้ทุกเที่ยว ซึ่งตาม
ขุนนะสั้แล้ว การเดินค่อนข้างเร็ว นั้นเฉพาะช่วง
เสาที่มีไฟเขียวทั้งสองเท่านั้น ส่วนในช่วงอื่น
ของการสะแอะนั้น ขุนนะสั้ให้เดินตามปกติ
สี่ : ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในระหว่างการวูฟ ณ
ทุ่งอะรอฟะสั้

1. การวูฟนอกเขตอะรอฟะสั้ จนกระทั่ง
ดวงอาทิตย์ตก หลังจากนั้นจึงมุ่งสู่ “มุขคะลิพะสั้”
โดยที่ไม่ได้วูฟในเขตอะรอฟะสั้เลย การ
กระทำเช่นนี้เป็นการกระทำผิดอย่างมหันต์ ซึ่ง
ทำให้ฮัจญ์เป็นโมฆะ (เสีย) เพราะฮัจญ์นั้นคือการ
วูฟในเขตอะรอฟะสั้ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็น (วาญิบ)
แก่ผู้บำเพ็ญฮัจญ์ทุกท่านจะต้องอยู่ในเขต

อะรอฟะฮ์ที่ถูกต้อง ดังนั้น โปรดสำรวจบริเวณ
ที่ท่านอยู่ให้แน่ใจอย่างแท้จริง และในกรณีที่
โอกาสไม่เอื้ออำนวยให้อยู่ภายในเขตอะรอฟะฮ์
ได้ก่อนดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า ก็ให้ผู้บำเพ็ญ
ฮัจญ์เข้าวุกูฟอยู่ในเขตอะรอฟะฮ์ได้ในช่วง
กลางคืนของวันที่ 10 เดือนซุลฮิจญะฮ์

2. ผู้บำเพ็ญฮัจญ์บางท่านออกจากอะรอฟะฮ์
ก่อนที่ดวงอาทิตย์จะลับขอบฟ้า นั่นเป็นการ
ปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะท่านร่อซูล คือลลัลลอฮุ
อัลยฮิวะซัลลัม วุกูฟที่อะรอฟะฮ์จนกระทั่งดวง
อาทิตย์ลับขอบฟ้า

3. การพยายามปีนภูเขาอะรอฟะฮ์ และ
ขวนขวายขึ้นไปให้ถึงยอดเขานั้น เป็นการเสี่ยง
ภัยอย่างมาก ซึ่งที่จริงแล้ว ภายในเขตอะรอฟะฮ์
ทั้งหมดเป็นสถานที่สำหรับวุฎูฟทั้งสี่ และการ
ขึ้นไปบนภูเขาหรือละหมาดบนนั้น อิสลามมิได้
ระบุหรือแนะนำให้ปฏิบัติเลย

4. การหันหน้าไปทางภูเขาอะรอฟะฮ์ใน
ขณะขอคูอาห์ ก็เป็นการปฏิบัติที่ผิด ซึ่งตาม
สุนนะฮ์แล้วให้หันหน้าไปทางกิบละฮ์

5. ผู้บำเพ็ญฮัจย์บางท่านเก็บเอาหินหรือก้อนหินกองไว้ ณ ที่หนึ่งที่ใดในอะรอฟะฮ์ ซึ่งการกระทำเช่นนั้น อิสลามไม่ได้ระบุหรือแนะนำให้ปฏิบัติแต่อย่างใด

ห้า : ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่างอยู่ที่มุขะละติฟะฮ์

1. เมื่อเดินทางถึงมุขะละติฟะฮ์ ผู้บำเพ็ญฮัจย์บางท่านมัววุ่นวายอยู่กับการเก็บก้อนหินแทนที่จะละหมาดมัฆริบควบกับอิชาฮ์ก่อนเพราะพวกเขาเชื่อมั่นว่า ก้อนหินที่จะใช้ขว้างญุมเราะฮ์นั้น ต้องเก็บจากมุขะละติฟะฮ์

* ที่ถูกแล้ว ก้อนหินที่จะใช้ขว้างนั้นจะเก็บจากที่ใดก็ได้ ในพื้นที่ที่เป็นสถานที่สะอาด คังที่ปรากฏจากท่านนบี คือลัลลอลฮุอ์ลัยฮิวะซัลลัม

ว่า ท่านไม่ได้ใช้ให้เก็บก้อนหินที่ไขว้าง
ฉวมเราะฮ์อะกอบะฮ์จากมุขคะลิฟะฮ์เลย ท่าน
เพียงแต่เก็บก้อนหินในช่วงที่เข้าเขตมีนาแล้ว
นั่นคือเก็บหลังจากที่เดินทางออกจาก
มุขคะลิฟะฮ์ในช่วงเช้า และก้อนหินอื่นๆ ที่จะใช้
ขว้างในวันต่อๆ ไป ท่านก็เก็บที่มีนาเช่นเดียวกัน

* ผู้บ่าเพ็ญฮัจย์บางท่านล้างก้อนหินด้วยน้ำ
ซึ่งการกระทำเช่นนี้ก็ไม่ปรากฏในอิสลามเช่นกัน
หก : ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในระหว่างขว้าง
ฉวมเราะฮ์ (เสาหิน)

1. ผู้บ่าเพ็ญฮัจย์บางท่านมีความเชื่อว่า เขา
ขว้างฮัจญอน ด้วยเหตุนี้เขาจึงขว้างก้อนหิน
อย่างรุนแรง โกรธกริ้ว รวมทั้งมีการด่าและ

สาปแช่งไปด้วย แต่ที่จริงแล้ว การขว้าง
ฉมูมเราะฮ์นั้น เป็นเพียงสัญลักษณ์แสดงความ
ภักดีต่ออัลลอฮ์เท่านั้น

2. การขว้างก้อนหินก้อนใหญ่ รองเท้า
หรือท่อนไม้ การปฏิบัติเช่นนี้เป็นการปฏิบัติ
ที่เกินเหตุในการปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งท่านนบี ศ็อล
ลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม ได้ห้ามการขว้างเสาหิน
ด้วยสิ่งที่กล่าวนี้ และการขว้างนี้ก็ใช้ไม่ได้

* ที่ถูกต้องคือ ก้อนหินที่จะใช้ขว้างนั้นต้องมี
ขนาดเล็กเท่ากับเมล็ดถั่ว หรือมีขนาดเท่ากับเม็ด
มูลแพะที่ไม่ใหญ่นัก

3. การเบียดเสียดหรือใช้โทสะต่อกัน
ที่ฉมูมเราะฮ์ในขณะที่ขว้างก้อนหิน ก็เป็นความ
ประพฤติกที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะในคำสอน

ของอิสลามนั้นให้ทำการขว้างด้วยความสุภาพ
ควรระมัดระวังไม่ให้เกิดความเคียดรื้อนกับ
ผู้อื่นเท่าที่เขาสามารถกระทำได้

4. การขว้างก้อนหินทั้งหมดเพียงครั้งเดียว
นั้น เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะนักวิชา
การอิสลามได้ระบุไว้ว่า การกระทำเช่นนั้น
เท่ากับการขว้างก้อนหินเพียงก้อนเดียวเท่านั้น
ซึ่งที่ถุนั้น กำหนดให้ขว้างก้อนหินทีละก้อน
โดยกล่าวดักบิรทุกครั้งที่ยขว้าง

5. การมอบให้ผู้อื่นขว้างแทนเขา ทั้งๆ ที่
เขาสามารถกระทำได้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้เพื่อ
หลีกเลี่ยงความลำบาก หรือความเหน็ดเหนื่อย
จากการเบียดเสียดกัน การมอบหมายให้ผู้อื่น

ทำแทนในลักษณะนี้ไม่เป็นที่อนุญาตให้ทำ
นอกจากผู้ที่ไว้ความสามารถจริงๆ เท่านั้น เช่น
ผู้ป่วย เป็นต้น

เจ็ด : ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการทอวาฟะดาอ์

1. ผู้บำเพ็ญอสังค์ยบ้างคนออกจากมีนา
ในวันที่สองของการขว้าง (วันนะฮัร) ก่อนที่เขา
จะขว้างอุมเราะฮ์ทั้งสาม ทั้งนี้เพื่อทำการทอวาฟ
วะดาอ์ก่อน แล้วจึงกลับมาที่มีนาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อ
ทำการขว้างอุมเราะฮ์ทั้งสาม และเมื่อเสร็จการ
ขว้าง จึงมุ่งออกเดินทางกลับสู่มาตุภูมิของเขาเลย
ซึ่งหมายความว่า เขาได้ทำให้มีนาเป็นสถานที่
สุดท้ายของการทำอสังค์ย โดยมีได้ทำให้กะบะฮ์
(บัยตุลลอฮ์) เป็นสถานที่สุดท้ายก่อนที่เขาจะ
เดินทางออกจากมักกะฮ์กลับสู่มาตุภูมิของเขาทั้งนี้

ท่านนบี คือลัลลลอฮฺออลัยฮิวะซัลลัม ได้ กล่าวว่า

" لَا يَتَفَرَّنُ أَحَدٌ حَتَّىٰ يَكُونَ آخِرَ عَهْدِهِ بِالْبَيْتِ "

ความว่า “บุคคลใด (หมายถึงผู้บำเพ็ญฮัจญ์) ก็ตาม อย่าเดินทางออกจากแผ่นดินฮะรอม จนกว่า เขาจะทำให้สถานที่สุดท้ายที่เขาจากไป คือ กะบะฮ์”

* การตอวาฟะคาอ์ เป็นสิ่งวาญิบที่จะต้องปฏิบัติหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจฮัจญ์ทุกประการแล้วนั้นก็คือ ก่อนการเดินทางเพียงเล็กน้อย และต้องไม่พักอยู่ในมัจกะฮ์อีก นอกจากเป็นช่วงระยะสั้นๆ เท่านั้น

2. ออกจากมัสยิดเมื่อเสร็จการตอวาฟ ด้วยการค่อยๆ ถอยออก โดยที่หน้าของเขาหันไปมองที่กะบะฮ์ตลอดเวลา ด้วยความเชื่อว่ามันเป็นการแสดงความเคารพและเป็นการให้เกียรติแก่กะบะฮ์ การกระทำเช่นนี้เป็นบิคอะฮ์ที่ไม่มีหลักฐานในอิสลาม

3. การผินหน้ากลับไปสู่กะบะฮ์ ในขณะที่จะออกจากประตুমัสยิดเมื่อเสร็จจากการตอวาฟ วิดาฮ์แล้ว พร้อมกับขอคูอาฮ์อามาลากะบะฮ์นั้นก็ เป็นบิคอะฮ์เช่นกัน

2. การเขียนถ้อยคำต่างๆ ภายในภูเขาอูซูด ถ้ำ
สิรอร์ หรือถ้ำไซรในมังกะฮ์ และผูกผ้ายันต์ไว้
ณ ที่นั้น หรือขอคูอาร์ที่อัลลอฮ์ไม่ทรงโปรด
เป็นการสร้างความลำบากให้แก่ตนเองโดย
ไร้เหตุ ซึ่งทั้งหมดนี้คือบิดอะฮ์ที่ไม่มีหลักฐาน
ปรากฏแต่อย่างใด

3. การเขียนสถานที่ที่มีความเชื่อว่า เป็น
ส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประวัติของท่านร่อซูล คืออล
ลัลลอฮูลัยฮิวะฮัลลัม เช่น มับร็อก อัลนาเกาะฮ์
บ่อคอดีม หรือบ่อน้ำท่านอูสมานเป็นต้น และ
เก็บเอาดินส่วนหนึ่งจากสถานที่ดังกล่าวเพื่อนำ
มาเป็นสิ่งบะรอกะฮ์แก่เขา การปฏิบัติทั้งหมดที่
กล่าวนี้เป็นบิดอะฮ์ทั้งสิ้น

4. การขอคัวร์ต่อผู้ล้วงลับในขณะที่เขียน
กูโบร์อัล-บะเกียะ หรือกูโบร์เหล่าชะฮีดอซุศ โดย
โยนเหรียญเงินไว้ ณ ที่นั้น ทั้งนี้โดยมีความเชื่อ
ว่าเป็นการทำคามใกล้ชิดและขอความจำเริญ
นี่เป็นการกระทำผิดอันมหันต์ เพราะนั่นคือการ
ตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ (ซิริกอักบาร) นั่นเอง ดังที่ผู้รู้
(อุละมาอ์) ทั้งหลายได้กล่าวไว้ โดยมีหลักฐาน
จากคัมภีร์อัลกุรอานและสุนนะฮ์ของท่านร่อซูล
คือลัลลอลอซูลัยฮิวะซัลลัม ได้ระบุชัดเจนใน
เรื่องนี้ เพราะการแสดงความเคารพภักดี (อิบา
ดะฮ์) นั้น ต้องกระทำเพื่ออัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว
ไม่แบ่งปันส่วนหนึ่งส่วนใดของการอิบาดะฮ์
เพื่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮ์ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบ

ของการขอคู่อำลั กุรบาน (เชือดสัตว์) การบนบาน
และอื่นๆ อัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะตะอาลา ตรัสไว้ว่า

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ

﴿ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

ความว่า “และพวกเขามิได้ถูกบัญชา
(เพื่อให้กระทำสิ่งใด) นอกจากเพื่อเคารพภักดี
ต่ออัลลอฮ์ด้วยความบริสุทธิ์ใจในการภักดีต่อ
พระองค์” (อัลบักยีนะฮ์ : 5)

และพระองค์ทรงกำชับอีกว่า

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

ความว่า “และแท้จริง บรรดามัสยิดนั้น
เป็นของอัลลอฮ์ คัจนั้น พวกเจ้าอย่าวิงวอนขอ
ผู้ใดเคียงคู่กับอัลลอฮ์”

เราใคร่ขอต่ออัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะตะอาลา
ได้โปรดปรับปรุงแก้ไขสภาพของมุสลิมทั้งหลาย
ให้ดีขึ้นไป และได้โปรดประทานให้เราทั้งหลาย
มีความเข้าใจลึกซึ้งในกิจการศาสนาด้วยเถิด และ
ได้โปรดปกป้องพวกเราและพวกเขาเหล่านั้น
ให้ห่างไกลจากสิ่งที่ทำให้หลงผิด ที่มาจาก
พิตนะฮ์ (การทดสอบด้วยความยุ่งเหยิง วุ่นวาย
ความกอดันทั้งหลาย ความพินาศ และอื่นๆ)
แน่แท้ อัลลอฮ์ทรงสดับฟัง และทรงตอบรับคำ
ดุอาอ์ของทุกคน

ข้อแนะนำสำหรับผู้บำเพ็ญธัญญ์

อุมเราะฮ์ และการเยื่อนมัสยิดร่อซูล (ศ.ล.)

สิ่งจำเป็นที่ผู้บำเพ็ญธัญญ์ต้องถือปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้ :-

- 1- รีบกลับตัว (เตาบะฮ์) ด้วยความจริงใจในสิ่งที่ได้ละเมิดกระทำบาปทุกอย่าง และทำการเลือกทรัพย์สินเงินทองที่ชะลาล สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการบำเพ็ญธัญญ์และอุมเราะฮ์
- 2- สำรวมวาจา ละเว้นการพูดเท็จ ล้อเลียน ใส่ร้ายป้ายสี หรือติฉินนินทา
- 3- ตั้งจิตใจให้แน่วแน่ว่า การบำเพ็ญธัญญ์หรืออุมเราะฮ์นี้เพื่ออัลลอฮ์ (หวังความพอพระทัยจากพระองค์) และความเมตตาจากอัลลอฮ์ ชุบสนานะฮฺวะตะอะลา และหวังผลบุญในภพหน้า และ

บำเพ็ญอภัยโดยปราศจากกิเลสทั้งปวง ไม่ว่าจะ
จะเป็นการไต่อาวคชื่อเสียง หรืออื่นๆ

4.- ต้องศึกษาหาความรู้ในวิธีการบำเพ็ญ
อภัยและอุเมระสอย่างถึถ้วน ตามข้อกำหนดของ
อิสลาม (บทบัญญัติ) ไม่ว่าจะเป็นบทคุอาห์ หรือ
วิธีการปฏิบัติ พร้อมทั้งสอบถามข้อข้องใจต่างๆ
จากผู้มีความรู้ทั้งหลาย

5- เมื่อเดินทางถึงมีกอดแล้ว จงทำการเลือก
ที่จะทำอภัยแบบใดแบบหนึ่ง คืออภัยอิฟรอก
ตะมัดต๊ะวะ หรืออภัยกิรอน และสำหรับผู้ที่มีได้นำ
สัตว์เชือดมากับเขาด้วย จะเป็นการดีที่สุด

สำหรับเขาในการบำเพ็ญสังขยแบบตะมัตตวัะ ส่วน
ผู้ที่ได้นำสัตว์เชือดมากับเขาคด้วยนั้น การบำเพ็ญ
สังขยแบบกรอนนั้นคี่ที่สุดสำหรับเขา

6- ผู้ครองอิสรอมที่เกรงว่าจะไม่สามารถ
บำเพ็ญสังขยตามขั้นคอนให้ครบสมบูรณได้ อาจ
เป็นเพราะเขามีโรคประจำตัว หรือมีความกลัว
อย่างหนึ่งอย่างใด เขาก็สามารถวางเงื่อนไขแก่
ตนเองว่า “ข้าพเจ้าจะปลดคอิสรอม ณ ที่ที่สกัดกั้น
ข้าพเจ้า มิให้สามารถปฏิบัติสังขยให้เป็นที่เสร็จ
สิ้นสมบูรณได้”

7- การบำเพ็ญอสังขยของเด็กเป็นที่ถูกต้อง (ใช้ได้) และได้รับผลบุญเช่นเดียวกัน แต่อสังขยของเขานั้นไม่สามารถใช้แทนอสังขยที่เป็นรูกุ่นของอิสลามได้ (หมายความว่า เมื่อเขาบรรลุนิติภาวะ ก็จำเป็นจะต้องทำอสังขยฟัรฎูแก่ตัวเขาเองอีก)

8- ผู้ครองอิสรอมสามารถอาบน้ำ สระผม เกา หรือขี้นมได้ดังที่เขาปรารถนา

9- อนุญาตแก่สุภาพสตรีให้ปิดหน้าได้ ในกรณีที่เธอเกรงว่า บุรุษที่ไม่ใช่มะฮัรอมจะจ้องมองหน้าเธอ หรือใบหน้าของเธอจะเป็นที่จาดจ้องของบุรุษเพศ

10- สตรีบางคนชินกับการเกล้าผมสูงไว้
ด้านหน้า ซึ่งจะทำให้ผ้าคลุมศีรษะของนางถูก
ยกระดับสูงขึ้นจากใบหน้า (ซึ่งจะทำให้ใบหน้า
ของนางบางส่วนถูกเปิด) การกระทำเช่นนี้ไม่เคย
มีปรากฏในอิสลาม

11- ผู้ครองอิสรอมสามารถทำความสะอาดชุด
อิสรอมที่เขาสวมอยู่ได้ หรือจะเปลี่ยนผ้าอิสรอม
ใหม่แทนผ้าอิสรอมที่ใช้อยู่ได้

12- บุรุษที่ครองอิสรอมทำการสวมเสื้อผ้าที่มี
การเย็บ ปิดศีรษะ ใช้เครื่องหอมโดยไม่เจตนา
(ลืม)หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เขาผู้นั้นก็ไม่ต้อง
เสียคัม

13- หยุคการกล่าว “ตัลปิยะฮ์” เมื่อถึงกะบะฮ์ (บัยตุลลอฮ์) ก่อนเริ่มตอวาฟ ในกรณีผู้บำเพ็ญฮัจญ์แบบตะมัตตะวะ หรือทำอุมเราะฮ์

14- ไม่มีบัญญัติให้เดินอย่างรีบเร่งในการตอวาฟ นอกจากการตอวาฟกุคุม และการเดินค่อนข้างเร็วนี้เฉพาะสามารถแรกสำหรับผู้ชายเท่านั้น โดยที่หญิงไม่ต้องทำเช่นนั้น

15- หากเกิดการสงสัยว่า เขาได้ตอวาฟสามหรือสี่รอบ ให้คิดเอาจำนวนรอบที่น้อยไว้ก่อน และในกรณีที่มีการลังเลใจเกิดขึ้นเช่นนี้ในขณะที่สะแอ ก็ให้คิดเอาจำนวนน้อยไว้ก่อนเช่นกัน

16- การตอบวาฟหลังบ่อน้ำซึมซั้ม หรือหลังมะ
กอมอিবรอฮิมนั้นถือว่าใช้ได้ในกรณีที่มีฝูงชน
แน่นขนัด ทั้งนี้ก็เพราะว่า ภายในมัสยิดทั้งหมด
นั้นเป็นสถานที่ที่ตอบวาฟได้ไม่ว่าจะเป็นชั้นพื้นดิน
หรือชั้นอื่นๆ ของมัสยิด

17- ไม่เป็นการควรที่สตรีจะตอบวาฟด้วยการ
แต่งตัวที่มีเครื่องประดับหรูหรา หรือใช้เครื่อง
หอม หรือไม่ปกปิดเอาเราะฮ์

18- สตรีที่มีรอบเดือนหรือมีเลือดหลังคลอด
ในขณะที่ครองอิสรอม ห้ามทำการตอบวาฟ
กะบะฮ์จนกว่าร่างกายของนางจะสะอาด

19- อนุญาตให้สตรีครองอิสรอมโดยสวมเครื่องนุ่งห่มตามใจชอบ แต่มีเงื่อนไขว่าต้องไม่เด่น หรุหรา และไม่แต่งกายเลียนแบบบุรุษเพศ พร้อมทั้งไม่เปิดเครื่องประดับให้ผู้อื่นเห็น

20- การเจตนา (เนียต) ด้วยการพุดออกมาในขณะอิบาดะฮ์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ฮัจญ์และอุมเราะฮ์นั้น เป็นบิคาอะฮ์

21- ห้ามมุสลิมีที่บรรลุดุศาสนภาวะผ่านมีกอตต่างๆ โดยไม่ครองอิสรอม หากบุคคลผู้นั้นมีเจตนาที่จะบำเพ็ญฮัจญ์ หรืออุมเราะฮ์

22- ผู้บำเพ็ญฮัจญ์หรืออุมเราะฮ์ที่เดินทางโดยทางอากาศ ต้องเนียตครองอิสรอมเมื่อถึงเขต

ที่ตรงกับมีกอต และเขาควรเตรียมตัวให้พร้อม
ในการครองอิสรอมก่อนถึงมีกอต และเป็นที
อนุญาตแก่เขาที่จะเนียดอิสรอมก่อนถึงมีกอต
หากเขาเกรงว่าจะหลับบนเครื่องบิน หรือเกรง
ว่าเขาจะลืมเนียดโดยที่เขาต้องสวมชุดอิสรอม
ก่อนขึ้นเครื่องบิน

23- หลังจากเสร็จภารกิจฮัจย์แล้ว ผู้บ่าเพ็ญ
ฮัจย์บางท่านพยายามหวนมาบ่าเพ็ญอุมเราะฮ์
อีกหลายต่อหลายครั้ง โดยการออกไปเนียดที่
“ญะรอนะฮ์” หรือ “ตันอิม” ซึ่งการปฏิบัติ
เช่นนี้ไม่ปรากฏหลักฐานในอิสลามแต่อย่างใด

24- ในวัน “ตฺรวิยะสฺ” ท่านจงเนียดครองอิสรอม ณ ที่พักของท่านในมัทกะสะ โดยไม่จำเป็นต้องออกไปเนียดในมัสยิดหะรอม หรือที่ซานเมืองมัทกะสะ ดังเช่นที่มุสลิมส่วนมากกระทำ และไม่ต้องตอวาฟวิคาศ์ก่อนออกเดินทางไป “มีนา”

25- เดินทางออกจากมีนาสู่ “อะรอฟะสฺ” ในวันที่ 9 ชุลฮิจญะฮฺ หลังจากดวงอาทิตย์ปรากฏบนขอบฟ้าเป็นการดีที่สุด

26- ห้ามเดินทางออกจาก “อะรอฟะสฺ” ก่อนดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า และเมื่อดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าแล้ว จึงออกเดินทางสู่ “มุขะดะลียะฮฺ” ด้วยความสงบ

27- รัฐบาลหามาควมขริบควบอิชาอ์ทันทีที่ถึง
“มุขตะลิพะฮ์” ไม่ว่าจะถึงที่นั่นในเวลาขริบ
หรือล่วงเลยไปจนถึงอิชาอ์ก็ตาม

28- การเก็บก้อนหินนั้น อนุญาตให้เก็บจาก
ที่ไหนก็ได้ในพื้นที่ระอม ไม่เจาะจงว่าต้องเก็บ
จาก “มุขตะลิพะฮ์”

29- ไม่ควรล้างก้อนหิน เพราะท่านร่อซูล (ศ.ล.)
ไม่ได้ปฏิบัติเช่นนั้น และเหล่าศอฮาบะฮ์ก็
เช่นกัน

30- อนุญาตแก่สตรี และเด็กที่อ่อนแอทั้งหลาย
และผู้ทีเข้าอยู่ในข่านี (คือคนป่วย) ให้ออกเดิน
ทางจาก “มุขตะลิพะฮ์” ไปยัง “มีนา” ได้ หลัง
จากเที่ยงคืนแล้ว

31- เมื่อผู้บำเพ็ญธวัชย์เดินทางถึง “มีนา” ใน วัน
อีศ จงหยุดการกล่าวตัลปิยะส และ
ขว้างณัมเราะสอะกอบะสด้วยลูกหินเจ็ดก้อนติด
ต่อกัน

32- ก้อนหินที่ขว้างนั้น ไม่จำเป็นต้องคิดค้าง
อยู่ที่ณัมเราะส แต่มีข้อแม้ว่า ต้องให้ก้อนหิน
หล่นอยู่ในที่ๆ ขว้างณัมเราะส

33- เวลาการเชือดคัมมัน ขาวเรื่อยไปจนถึง
ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าของวันที่สามของวัน
ศักริก ดังทัศนะที่ถูกต้องที่สุดของนักวิชาการ
(อุละมาอ์ทั้งหลาย)

34- คอวาฟิฟาแฉะสั เป็นรูกุ่นหนึ่งจากรูกุ่น
ต่างๆ ของฮัจญ์ ซึ่งฮัจญ์จะไม่สมบูรณ์โดย
ปราศจากการคอวาฟิฟาแฉะสั และเป็นที
อนุโลมให้คอวาฟิฟาแฉะสัหลังจากสิ้นสุดการ
ค้ำแรมที่ “มินา”

35- ผู้บ่าเพ็ญฮัจญ์กิรอน (ควบกับฮุมเราะฮ์)
สะแอเพียงครั้งเดียวเท่านั้น และสำหรับผู้
บ่าเพ็ญ ฮัจญ์อิฟรอกก็สะแอเพียงครั้งเดียว
เช่นกัน

36- เป็นการประเสริฐที่สุด หากท่านสามารถ
เรียงลำดับกิจกรรมของพิธีฮัจญ์ในวันนะฮ์ร
(วันเชือด) ตามขั้นตอนต่อไปนี้ : เริ่มด้วยการ

ขวางฉุมเราะสอะกอบะส, เชื้อคกรบ้าน, โคน
หรือคคผ, คอวาฟอิฟาญะส และค่อค้วการ
สะแเอ หากทำข้อหนึ่งข้อคใดก่อนหรือหลัง
ก็ไมเป็นไร

37- สิ่งที่ทำให้วาระการครองอิสรอมสิ้นสุคลง
โดยสมบูรณคือ :-

(ก) การขวางฉุมเราะสอะกอบะส

(ข) โคนหรือคคผ

(ค) คอวาฟอิฟาญะสพร้อมกับสะแเอ

38- หากท่านรีบเร่งที่จะเดินทางออกจาก
“มีนา” ท่านต้องเดินทางออกจากที่นั่น ก่อนที่
ควงอาทิตยจะลับขอบฟ้า

39- เด็กที่ไม่สามารถขว้างฉุ้มเราะส ผู้ปกครอง
ของเขาต้องขว้างแทนเขา โดยที่ผู้ขว้างแทนจะ
ต้องเสร็จจากการขว้างของเขาเสียก่อน

40- ผู้ที่ไม่สามารถทำการขว้างได้เนื่องจาก
ป่วย, สูงอายุ หรือด้วยเหตุอื่น เขาต้องมอบหมาย
ให้ผู้อื่นขว้างแทน

41- ผู้ที่ทำการขว้างแทนนั้น ต้องขว้างของ
ตนก่อน ต่อจากนั้นจึงทำการขว้างแทนผู้อื่นได้
ทั้งสามฉุ้มเราะส โดยที่เขายังยืนอยู่ในที่เดิม
ที่เขาขว้างส่วนของเขาในแต่ละฉุ้มเราะส

42- ผู้บำเพ็ญธัญจัตตะมัดดีวะ หรือธัญจิกิรอน
ซึ่งไม่ได้มีถิ่นพำนักอยู่ในเขตชะรอม บุคคลผู้
นี้ วาญิบต้องเชือดสัตว์พลี (คัม) นั่นคือเชือดแพะ

หนึ่งตัวหรือหนึ่งในเจ็ดส่วนของวัชรหรือรุหนึ่งตัว
43- ผู้บำเพ็ญสังขัตตะมัคค์ะหรือสังขัตกิรอน ซึ่ง
ไม่สามารถเชือดคัมได้ เขาต้องทดแทนการ
เชือดคัมนี้ด้วยการถือศีลอดสามวันในช่วง
ระหว่างบำเพ็ญสังขัต และอีกเจ็ดวันเมื่อเขาได้
กลับสู่มาคภูมิแล้ว

44- เป็นการประเสริฐยิ่ง หากผู้บำเพ็ญสังขัต
จะถือศีลอดสามวันก่อนที่จะถึงวันอะรอฟะฮ์
เพื่อว่าเมื่อถึงวันนั้น เขาจะได้ไม่ต้องถือศีลอดอีก
หรือไม่ก็ถือศีลอดในวันศุกร์ก็ได้

45- อนุญาตให้ถือศีลอดสามวันติดต่อกัน
หรือไม่ติดต่อกันก็ได้ แต่ไม่อนุญาตให้เลยจาก

วันอังคาร (11, 12, 13 ชุลสิงษุณษ) และการ
ถือศีลอดอีกเจ็ดวันก็เช่นเดียวกัน (อนุญาตให้ถือ
ศีลอดติดต่อกันหรือไม่ติดต่อกันก็ได้)

46- ผู้บำเพ็ญธัญญ์ทุกคนจำเป็นต้องทอวาฟ
วิดาอ์ (เป็นวาญิบแก่เขา) นอกจากสตรีผู้มี
รอบเดือน หรือมีเลือดหลังคลอดเท่านั้น
ที่ได้รับการยกเว้น

47- มีขุณนะฮ์ให้เยี่ยมมัสยิดคนปี ไม่ว่าจะเป็
ก่อนธัญญ์ หลังธัญญ์ หรือเวลาใดก็ได้ตลอดปี

48- ผู้เขียนมัสยิดร่อซูล (ศ.ล.) นั้น ชุมนนะฮ์ให้เขาเริ่มด้วยการละหมาด “ตะฮียะตุลมัสยิด” สองร็อกอะฮ์ ณ บริเวณใดก็ได้ของมัสยิด ส่วนบริเวณที่ประเสริฐที่สุดสำหรับการละหมาดนี้คือ บริเวณ “อัลเราะฎะฮ์”

49- การเยี่ยมกุโบร์ของท่านร่อซูล (ศ.ล.) และกุโบร์อื่นๆ นั้น อนุญาตให้กับสุภาพบุรุษเท่านั้น โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องไม่หอบสัมภาระติดตัวเพื่อพักอยู่ที่นั่นเป็นเวลานาน

50- การลูบคลำ จุมพิต หรือตอวาฟรอบห้องที่เป็นกุโบร์ของท่านร่อซูล (ศ.ล.) นั้นเป็นบิคอะฮ์ที่ไม่ปรากฏว่ามีศอฮาบะฮ์ปฏิบัติเช่นนี้ และหากมีการตอวาฟด้วยเจตนาสร้างความใกล้ชิดกับ

ท่านร่อซูล (ศ.ล.) แล้วละก็ การกระทำเช่นนั้น
ถือเป็นชริก

51- ไม่อนุญาตแก่คนหนึ่งคนใด ขอคู่อภัยต่อ
ท่านร่อซูล (ศ.ล.) เพื่อให้ท่านสนองตอบความ
ต้องการของเขา เพราะการทำเช่นนี้เปรียบเสมือน
การตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์นั่นเอง

52- ชีวิตของท่านร่อซูล (ศ.ล.) ซึ่งอยู่ภายใน
กุโบร์นั้นเป็นชีวิตอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่เหมือนกับ
ชีวิตของท่านก่อนสิ้นชีพ และไม่มีผู้ใดทราบ
ว่าเป็นอย่างไร นอกจากอัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะ
ตะอาลาแต่เพียงพระองค์เดียว

53- สิ่งที่คุณเขียนกูโบร์ของท่านร่อซูล (ศ.ล.) บางท่านพยายามวอนขอด้วยคุอาห์ต่างๆ ณ ที่กูโบร์ของท่านร่อซูล (ศ.ล.) ด้วยการหันหน้าสู่กูโบร์ พร้อมทั้งยกมือทั้งสองนั้น เป็นบิคอะฮ์เช่นกัน

54- การเขียนกูโบร์ของท่านร่อซูล (ศ.ล.) นั้นไม่ใช่สิ่งจำเป็น (วาญิบ) และไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพิธีฮัจญ์อย่างที่บางท่านเข้าใจ

55- ส่วนหนึ่งของสะดิษนบี (ศ.ล.) ซึ่งมีบางท่านนำมาอ้างเกี่ยวกับการอนุโลมให้นำสัมภาระติดตัวเพื่อเขียนกูโบร์นั้น เป็นสะดิษอ่อนมาก ไม่อาจใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง หรือไม่ก็เป็นสะดิษที่อยู่ในชั้นอุปโลกน์ขึ้นมา (สะดิษเท็จ)

คูอาฮ์

คูอาฮ์นี้เหมาะสำหรับการวอนขอ หรือใช้กล่าวตามแต่สะดวก ไม่ว่าจะขณะอยู่ที่อะรอฟะฮ์ หรือสถานที่อื่นๆ ในดินแดนสะรอม หรือสถานที่ใดก็ตามเพื่อขอคูอาฮ์

" اللهم إني أسألك العفو والعافية في ديني
ودنياي وأهلي ومالي . اللهم استر عوراتي
وأمن روعاتي ، اللهم احفظني من بين يدي ومن
خلفي ، وعن يميني وعن شمالي ومن فوقي ،
وأعوذ بعظمتك أن أغتال من تحتي "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอต่อพระองค์ซึ่งการ
อภัย และความปลอดภัยในการกิจศาสนาของ
ข้าฯ และในกิจการต่างๆ ในโลกนี้ของข้าฯ

ในครอบครัวของข้าฯ ในทรัพย์สินของข้าฯ
ข้าแค่อัลลอฮ์ ได้โปรดปกปิดเอาเราะฮ์ (อวัยวะ)
ต่างๆ ของข้าฯ และได้โปรดประทานความสงบ
สุขและสิ่งดีงามแก่ข้าฯ ด้วยเถิด ข้าแค่อัลลอฮ์
ได้โปรดปกป้อง พิทักษ์รักษาตัวข้าฯ จากทุกสิ่ง
ที่อยู่ด้านหน้าของข้าฯ สิ่งที่อยู่ด้านหลังของข้าฯ
สิ่งที่อยู่ด้าน ขวาของข้าฯ สิ่งที่อยู่ด้านซ้ายของข้าฯ
สิ่งที่อยู่เบื้องบนของข้าฯ และด้วยความยิ่งใหญ่
ของพระองค์ ขอให้ข้าฯ ห่างไกลจากความพินาศ
ที่มาจากเบื้องล่างของข้าฯ”

" اللهم عافني في بدني ، اللهم عافني في
سمعي ، اللهم عافني في بصري . لا إله إلا أنت ،
اللهم إني أعوذ بك من الكفر والفقير ومن عذاب
القبر ، لا إله إلا أنت "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ โปรดประทานสุขภาพและ
พลานามัยที่ดีแก่ร่างกายของข้าฯ ข้าแต่อัลลอฮ์
โปรดประทานสุขภาพที่ดีแก่ระบบการรับฟังของ
ข้าฯ ข้าแต่อัลลอฮ์ โปรดประทานสุขภาพที่ดีแก่
สายตาของข้าฯ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การ
สักการะนอกจากพระองค์ ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ
ขอความคุ้มครองและการคุ้มครองต่อพระองค์ ให้
ปลอดภัยจากการปฏิเสธ (กัฟร์) หลุดพ้นจากความ
ยากจนและการเนรคุณ ปลอดภัยจากการถูก
ลงโทษในหลุมศพ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การ
สักการะนอกจากพระองค์

” اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي ، وَأَنَا
عَبْدُكَ ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ،
أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ ،

وأبوء بذنبي ، فاغفر لي ، إنه لا يغفر الذنوب إلا
" أنت "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ พระองค์คือพระผู้อภิบาล
ของข้าฯ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การ
สักการะนอกจากพระองค์ ผู้ซึ่งตัวข้าฯ ก็อบ่า
ของพระองค์ และข้าฯ เป็นผู้ยอมรับ และยังคง
รักษาคำมั่นสัญญาต่อพระองค์ในการปฏิบัติตาม
ที่พระองค์ทรงบัญชา และที่พระองค์ทรงห้าม
เท่าที่ข้าฯ ยังสามารถทำได้ และข้าฯ ขอความคุ้ม
ครองต่อพระองค์จากความชั่วที่ข้าฯ ได้กระทำ
และข้าฯ สำนึกในเนียะมะฮ์ของพระองค์ที่ทรง
เมตตาตามอบฯ ให้แก่ข้าฯ และข้าฯ ยอมรับสารภาพ
ในบาป (ความผิด) ของข้าฯ ขอพระองค์ทรง
โปรดอภัยแก่ข้าฯ ด้วยเถิด แท้จริง ไม่มีผู้ใด

สามารถอภัยให้แก่สิ่งชั่วร้ายต่างๆ ได้นอกจาก
พระองค์

" اللهمّ إني أعوذ بك من الهم والحزن ، وأعوذ
بك من العجز والكسل ، ومن البخل والجبن ، وأعوذ
بك من غلبة الدين وقهر الرجال "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดให้
ข้าฯ พ้นจากความลำบากและความโศกเศร้า ข้าฯ
ขอความคุ้มครองต่อพระองค์ ให้พ้นจากความ
อ่อนแอ ความเกียจคร้าน ความตระหนี่ และความ
ซี้ซลาด และข้าฯ ขอความคุ้มครองต่อพระองค์
ให้พ้นจากการมีหนี้สิน และการถูกผู้คนทั้ง
หลายกดขี่ข่มเหง”

" اللهم إني أسألك الرضى بعد القضاء ، وبرد العيش بعد الموت ، ولذة النظر إلى وجهك الكريم ، والشوق إلى لقائك ، في غير ضراء ومضرة ، ولا فتنة مضلة ، وأعوذ بك أن أظلم أو أظلم ، أو اعتدى أو يعتدي عليّ أو اكتسب خطيئة أو ذنبا لا تغفره "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอต่อพระองค์ซึ่งความยินดี (พอใจ) หลังจากการตัดสินชี้ขาด (ของพระองค์) และขอต่อพระองค์ซึ่งชีวิตความเป็นอยู่ที่ร่มเย็นหลังจากการตาย และขอต่อพระองค์ซึ่งความสุขใจในการชื่นชมพระพักตร์ที่ทรงเกียรติของพระองค์ และมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะพบเห็นพระองค์โดยไม่เกิดอันตรายใดๆ ทั้งสิ้น และไม่ถูกทดสอบด้วยสิ่งที่ทำให้หลงผิด หรือในการที่ข้าฯ จะทำการ

ข่มเหงผู้อื่น หรือจะถูกข่มเหงจากผู้อื่น ข้าฯ ขอ
ให้ห่างไกลต่อการที่ข้าฯจะเป็นผู้คุกคามผู้อื่น หรือ
เป็นผู้ที่ถูกคุกคาม ข้าฯ ขอให้ห่างไกลจากการ
ทำความผิด หรือการทำบาปใดๆ ที่พระองค์จะ
ไม่ทรงให้อภัย”

“ اللهم اني اعوذ بك ان اردّ إلى ارضي العمر ،
اللهم اهدني لأحسن الأعمال والأخلاق لا يهدي
لأحسنها إلا أنت ، واصرف عني سيئها لا يصرف
عني سيئها إلا أنت ، اللهم اصلح لي ديني ، ووسع
لي في داري وبارك لي في رزقي ”

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดให้
ข้าฯ พ้นจากการหวนกลับไปสู่ความชราภาพ
ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงนำข้าฯ สู่การ

ประพาศติปฏิบัติที่ดี และการมีมารยาทอันดีงาม
ไม่มีผู้ใดที่จะนำไปสู่การงาน และการมีมารยาท
อันดีงามได้ นอกจากพระองค์เท่านั้น ขอพระองค์
ทรงหันเหข้าฯ ให้ห่างไกลจากการมีมารยาทที่
เลวทราม ไม่มีผู้ใดจะหันเหมารยาทที่เลวทราม
ไปจากข้าฯ ได้ นอกจากพระองค์เท่านั้น ข้าแต่
อัลลอฮ์ โปรดแก้ไขปรับปรุงในเรื่องศาสนกิจ
ของข้าฯ ให้ดียิ่งขึ้น และโปรดขยายกิจการ
งานของข้าฯ ให้เป็นที่กว้างขวาง และโปรด
ประทานความบะรอกะฮ์ (ความจำเริญ) ในริชกี
ของข้าฯ ด้วยเถิด

" اللهم إني أعوذ بك من القسوة والغفلة والذلة
والمسكنة ، وأعوذ بك من الكفر والفسوق والشقاق
والسمعة والرياء ، وأعوذ بك من الصمم والبكم

والجذام وسيء الأسقام . اللهم أت نفسي تقواها ،
وزكها ، أنت خير من زكاها ، أنت وليها ومولاها "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดให้
ข้าฯ ห่างไกลจากความแข็งกระด้าง ความหลงลืม
ความเปลอเรือ ความตกต่ำ และความยากไร้
ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดให้ข้าฯ ห่าง
ไกลจากการเนรคุณ การทำสิ่งที่ไม่ดี การแตก
แยกจากหมู่คณะ การมีชื่อเสียงและการโอ้อวด
ข้าฯ ขอต่อพระองค์ให้ห่างไกลจากการเป็นบ้า ไข้
หนวก โรคเรื้อน และโรคร้ายอื่นๆ ด้วยเถิด
ข้าแต่อัลลอฮ์ โปรดประทานความเกรงกลัว
ให้มืออยู่ในจิตใจและจิตสำนึกของข้าฯ โปรด
ชักฟอก ขัดเกลาจิตใจ และจิตใต้สำนึกของ

ข้าฯ ให้ผ่องแผ้วด้วยเถิด พระองค์คือผู้ที่ดีที่สุดใน
ในการชำระล้างขัดเกลาจิตใจ เพราะพระองค์คือ
ผู้ปกครองจิตใจและเป็นผู้อภิบาลของมัน”

" اللهم إني أعوذ بك من علم لا ينفع ، وقلب لا
يخشع ، ونفس لا تشبع ، ودعوة لا يستجاب لها ،
اللهم إني أعوذ بك من شر ما عملت ، ومن شر ما لم
أعمل ، وأعوذ بك من شر ما علمت ، ومن شر ما
لم أعلم "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดให้
ข้าฯ ห่างไกลจากความรู้ที่ไม่ให้คุณประโยชน์
จากจิตสำนึกที่ไม่มีความยำเกรง จากความ
ต้องการที่ไม่รู้จักพอ และจากคำวอนขอ (ดูอาฮ์)
ที่ไม่ได้รับการตอบรับ ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์

ทรงทำให้ข้าฯ ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้ายที่ตัวข้าฯ
ได้กระทำ และจากสิ่งชั่วร้ายที่ตัวข้าฯ มิได้กระทำ
ข้าฯ ขอต่อพระองค์ให้ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้ายที่
ตัวข้าฯ ล่วงรู้ และจากสิ่งชั่วร้ายที่ตัวข้าฯ ไม่
ล่วงรู้”

" اللهم اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ ، وَتَحَوُّلِ
عَافِيَتِكَ ، وَفَجَاةِ نِقْمَتِكَ ، وَجَمِيعِ سَخَطِكَ . اَللّهُمَّ اِنِّي
اَعُوذُ بِكَ مِنْ اَنْ اَمُوْتُ لَدِيغًا ، وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ طَمَعٍ
يَهْدِي اِلَى طَبَعٍ "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอความคุ้มครองต่อ
พระองค์ จากการสูญสิ้นเนื้อมะรฐ์ของพระองค์
ที่ได้ทรงประทานมา และจากการผันเปลี่ยน
ความสุข ความมีสุขภาพที่ดี และความปลอดภัย

ที่พระองค์ทรงประทานมาให้ และจากการ
ประสบเคราะห์กรรม (การชำระสะสาง หรือ
การถูกลงโทษ) จากการไม่สำนึกในบุญคุณของ
พระองค์ และจากทุกสิ่งที่จะนำมาซึ่งความพิโรธ
ของพระองค์ ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอความคุ้มครอง
ต่อพระองค์ให้พ้นจากความพินาศ ความเสื่อม
สลาย (มลาย) จากการจมน้ำ จากการโดน
เพลิงไหม้ จากการชราภาพ และข้าฯ ขอต่อ
พระองค์ทรงโปรดให้ข้าฯ พ้นจากการตายด้วย
การถูกทำร้ายของสัตว์ และขอพระองค์ทรง
โปรดให้ข้าฯ ห่างไกลจากความโลก ซึ่งจะซึม
ซาบแน่นอยู่ในสันดาน”

" اللهم إني أعوذ بك من منكرات الأخلاق
والأعمال والأهواء والأدواء ، وأعوذ بك من غلبة
الدين ، وقهر العدو وشماتة الأعداء "

“ข้าแต่พระองค์ ข้าฯ ขอความคุ้มครองต่อ
พระองค์ ให้ห่างไกลจากการมีมารยาทที่
ต่ำทราม จากกิจกรรมต่างๆ ที่ชั่วช้า จากกิเลสที่
ใฝ่ต่ำ และจากเหล่าโรคภัย และข้าฯ ขอความ
คุ้มครองต่อพระองค์ให้ห่างไกลจากการลุ่มจม
จากการเป็นหนี้สิน จากการคุกคามของศัตรู
และจากการสาปแช่งของเหล่าผู้ปองร้าย”

" اللهم اصلح لي ديني ، الذي هو عصمة
أمري ، واصلح لي دنياي التي فيها معاشي ،
واصلح لي آخرتي التي إليها معادي ، واجعل الحياة
زيادة لي في كل خير ، واجعل الموت راحة لي من

كل شرّ، ربّ أعني ولا تعنّ عليّ، ولا تنصر عليّ،
واهدني ويسرّ الهدى لي "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดแก้ไข
ปรับปรุงกิจการศาสนาของข้าฯ ด้วยเถิด ซึ่งสิ่ง
นี้คือหัวใจของการงานต่างๆ ของข้าฯ และขอ
พระองค์ทรงโปรดแก้ไขปรับปรุงการงานต่างๆ
ของข้าฯ ในโลกนี้ ซึ่งนั่นคือที่ทำมาหากินของ
ข้าฯ และได้โปรดแก้ไขปรับปรุงกิจการงานใน
โลกหน้าของข้าฯ เพราะมันคือสถานที่ที่ข้า
พระองค์ต้องกลับไปสู่และขอพระองค์ทรงโปรด
บันดาลให้ชีวิตนี้ของข้าฯ เป็นที่สะสมเพิ่มพูน
ความดีแก่ตัวข้าฯ และขอพระองค์ทรงโปรด
บันดาลให้การตายของข้าฯ เป็นการยุติตัวข้าฯ
จากสิ่งชั่วร้ายของข้าฯ ด้วยเถิด โอ้พระผู้อภิบาล

ของข้าฯ ข้าฯ ขอต่อพระองค์ทรงโปรดดูแล
ตัวข้าฯ โปรดอย่าได้เข้มงวดกับตัวข้าฯ โปรด
ประทานชัยชนะแก่ข้าฯ โปรดอย่านำความ
ปราชัยมาสู่ข้าฯ โปรดชี้นำตัวข้าฯ และโปรด
เอื้ออำนวย ชี้นำหนทางที่ดีให้แก่ข้าฯ ด้วยเถิด”

“ اللهم اجعلني ذكرا لك ، شكارا لك ،
مطواعا لك ، محببا إليك ، أو اها منيبا ، ربّ تقبل
توبتي ، واغسل حوبتي ، واجب دعوتي ، وثبت
حجتي ، واهد قلبي وسدد لساني ، واسلل سخيمة
صدري ”

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรด
บันดาลให้ข้าฯ หมั่นรำลึกถึงท่านเสมอ หมั่น
ขอบคุณพระองค์ หมั่นจงรักภักดีต่อพระองค์

มอบตัวแก่พระองค์ วอนขอต่อพระองค์เสมอ และ
หวนกลับไปสู่พระองค์ โอ้พระผู้อภิบาลของข้าฯ
ขอพระองค์ทรงโปรดรับการขอภัย โทษของข้าฯ
โปรดชะล้างความผิดของข้าฯ ขอพระองค์โปรด
ตอบรับคำวอนขอของข้าฯ ขอพระองค์ โปรด
ให้ข้าฯ มั่นอยู่ในจุดยืน (หลักการ) ของข้าฯ ขอ
พระองค์ทรงโปรด ชี้นำทางให้แก่จิตใจของ
ข้าฯ ขอพระองค์ทรงโปรดให้ความปราดเปรื่อง
แก่วาทีลปี่ของข้าฯ และขอพระองค์โปรด
มลายความอิจฉาริษยาในทรวงอกของข้าฯ ด้วย
เถิด”

” اللهم إني أسألك الثبات في الأمر، والعزيمة
على الرشد وأسألك شكر نعمتك وحسن عبادتك،
وأسألك قلبا سليما، ولسانا صادقا، وأسألك من خير

ما تعلم ، وأعوذ بك من شرّ ما تعلم ، وأستغفرك
مما تعلم، وأنت علّام الغيوب "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์โปรดประทาน
ความมั่นคงในการทำงาน การขึ้นหยัดต่อสู้อยู่ใน
หนทางที่ถูกต้อง ขอพระองค์ทรงโปรดให้ข้าฯ
เป็นผู้ที่ขอบพระคุณในเนียะมะฮ์ (ความโปรด
ปราน) ที่พระองค์ทรงประทานให้ เป็นผู้มีความ
สำรวมในการถวายความภักดีต่อพระองค์
ข้าฯ ขอต่อพระองค์โปรดบันดาลให้ข้าฯ มีจิต
สำนึกที่ถูกต้อง เป็นผู้มีความจริงใจกับจิตใจ
ข้าฯ ขอต่อพระองค์ซึ่งสิ่งดีงามทั้งหลายที่
พระองค์ทรงทราบ ขอความคุ้มครองต่อพระองค์
ให้ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้ายทั้งปวงที่พระองค์

ทรงทราบ และพระองค์เท่านั้นที่ทรงรอบรู้ใน
ทุกสรรพสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า”

" اللهمَ اهِمَنِي رَشِدِي ، وَقِنِي شَرَّ نَفْسِي . اللهمَ
ابْنِي اَسْأَلُكَ فَعَلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرَكَ الْمُنْكَرَاتِ ، وَحُبِّ
الْمَسَاكِينِ ، وَانْ تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي ، وَابَا اُرِدْتُ
بِعِبَادِكَ فِتْنَةً فَتَوَفَّنِي اِلَيْكَ مِنْهَا غَيْرَ مُفْتُونٍ . اللهمَ ابْنِي
اَسْأَلُكَ حُبِّكَ ، وَحُبَّ مَنْ يَحِبُّكَ ، وَحُبَّ كُلِّ عَمَلٍ
يَقْرِبُنِي اِلَى حُبِّكَ "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงชี้ทางที่
ถูกต้องแก่ข้าฯ และทรงปกป้องข้าฯ ให้พ้น
จากความชั่วที่มีอยู่ในตัวของข้าฯ ข้าแต่อัลลอฮ์
ขอพระองค์ทรงบันดาลให้ข้าฯ เป็นผู้ที่ทำกุศล
กรรมต่างๆ ละเว้นจากสิ่งต้องห้ามต่างๆ

โปรดให้ข้าฯ เป็นผู้มี ความเอื้อเฟื้อต่อผู้ยากไร้
โปรดประทานอภัยโทษแก่ข้าฯ โปรดเมตตาข้าฯ
และหากพระองค์ทรงมีพระประสงค์ให้ความ
พินาศประสบแก่เหล่าบ่าว ของพระองค์แล้วละก็
ขอพระองค์โปรดให้ข้าฯ รอดพ้นจากความ
พินาศนั้นด้วยเถิด ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอโปรด
ประทานความรัก ความเอ็นดูของพระองค์แก่
ข้าฯ และขอให้ข้าฯ รักผู้ที่รักพระองค์ และโปรด
บันดาลให้ข้าฯ มีความรักในการทำงานอันจะทำ
ให้ตัวข้าฯ ได้เข้าใกล้ชิด และได้รับความรัก
ความเอ็นดูจากพระองค์ด้วยเถิด”

" اللهم إني أسألك خير المسألة ، وخير الدعاء
وخير النجاح ، وخير الثواب ، وثبتي وتقل
موازيني ، وحقق إيماني ، وارفع درجتي ، وتقبل
صلاتي وعبادتي واغفر خطيئاتي وأسألك الدرجات
العلی من الجنة "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอต่อพระองค์ด้วย
การวอนขอ (ดุอาอ์) ที่ดีที่สุด การได้รับความ
สำเร็จที่สูงสุด การได้รับผลบุญที่สูงสุด ขอ
พระองค์โปรดให้ข้าฯ มีความมั่นคงแน่วแน่
และโปรดประทานให้ตาชั่งกุศลกรรมของข้าฯ
มีน้ำหนัก ให้ได้รับความสำเร็จในการศรัทธา
ของข้าฯ ยกระดับชีวิตของข้าฯ ตอบแทนผล
บุญให้กับการละหมาด และการเคารพภักดี

ของข้าฯ โปรดอภัยโทษในความผิดพลาดของ
ข้าฯ และขอพระองค์โปรดให้ข้าฯ ได้เข้าอยู่ใน
สรวงสวรรค์ชั้นสูงสุดด้วยเถิด”

" اللهم إني أسألك فواتح الخير ، وخواتمه ،
وجوامعه ، وأوله وأخره ، وظاهره وباطنه
والدرجات العلى من الجنة. اللهم إني أسألك أن
ترفع ذكرى ، وتضع وزري ، وتطهر قلبي ،
وتحصن فرجي ، وتغفر لي ذنبي ، وأسألك
الدرجات العلى من الجنة "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอต่อพระองค์ซึ่ง
บ่อเกิดแห่งกุศลกรรมต่างๆ ผลสุดท้าย และ
องค์ประกอบของมัน การเริ่มด้วยความดี จบลง
ด้วยความดี สิ่งเปิดเผยของมัน สิ่งที่แอบแฝง

ของมัน และข้าฯ ขอต่อพระองค์ โปรด
ประทานสรวงสวรรค์ชั้นสูงสุดแก่ข้าฯ ด้วยเถิด
ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอต่อพระองค์ได้โปรด
ยกระดับความจำของข้าฯ โปรดมลายความ
ผิดพลาดของข้าฯ ชะล้างจิตใจของข้าฯ รักษา
อวัยวะเพศของข้าฯ ให้อภัยในความผิดของข้าฯ
และขอพระองค์โปรดประทานสรวงสวรรค์ชั้น
สูงสุดแก่ข้าฯ ด้วยเถิด”

" اللهم إني أسألك أن تبارك في سمعي ، وفي
بصري ، وفي خلقي ، وفي أهلي ، وفي محيائي ،
وفي عملي ، وتقبل حسناتي ، وأسألك الدرجات
العلی من الجنة "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรด
ประทานความบะรอกะฮ์ (จำเริญ) ให้บังเกิด
แก่การไต่ฮินของข้าฯ การมองเห็นของข้าฯ
รูปร่างของข้าฯ กิริยามารยาทของข้าฯ ครอบครั
วของข้าฯ ชีวิตของข้าฯ กิจการงานของข้าฯ และ
ทรงโปรดรับกุศลกรรมต่างๆ ของข้าฯ และ
ข้าฯ ขอพระองค์ทรงโปรดประทานสรรว
สวรรค์ชั้นสูงสุดแก่ข้าฯ ด้วยเถิด”

" اللهم إني أعوذ بك من جهد البلاء ، ودرك
الشقاء ، وسوء القضاء ، وشماتة الأعداء. اللهم
مقلب القلوب ، ثبت قلبي على دينك ، اللهم مصرف
القلوب صرف قلوبنا على طاعتك. اللهم زدنا ولا
تنقصنا وأكرمنا ولا تهنا ، واعطنا ولا تحرمنا ،
وأثرنا ولا تؤثر علينا. اللهم احسن عاقبتنا في
الأمور كلها ، وأجرنا من خزي الدنيا وعذاب
الآخرة "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอความคุ้มครอง
ต่อพระองค์ โปรดให้ข้าฯ ห่างไกลจากความ
ลำบาก ทุกข์ยากในเคราะห์กรรม (การทดสอบ)
จากการถูกลิขิต (ถูกกำหนด) ที่มีคมน จาก
การสมน้ำหน้าของศัตรู ข้าแต่อัลลอฮ์ ผู้ทรง
เปลี่ยนแปรจิตใจ โปรดเปลี่ยนแปรจิตใจของ
เราให้ภักดีต่อพระองค์ ข้าแต่อัลลอฮ์ โปรด

ประทานความรุ่งเรืองแก่เรา และโปรดอย่าให้
เราประสบกับความขาดแคลน และโปรด
ประทานความจำเริญแก่เรา ขอพระองค์อย่าให้
เราประสบกับความตกต่ำ ขอพระองค์โปรด
เอื้อเพื่อเรา อย่าได้ยุติการเอื้อเพื่อแก่เรา โปรด
อนุเคราะห์ และโปรดอย่าทำความกดดันใดๆ
แก่เรา ข้าแต่อัลลอฮ์ โปรดทำให้ธุรกิจต่างๆ ของ
เราดีขึ้นๆ ขึ้นไป ขอพระองค์โปรดผูกพันพวกเรา
ให้รอดพ้นจากความอับยศของโลกนี้ และได้
โปรดให้พวกเรารอดพ้นจากการถูกทรมานใน
ปรโลกด้วยเถิด”

” اللهم اقسم لنا من خشيتك ما تحول به بيننا
وبين معصيتك ، ومن طاعتك ما تبلغنا به جنتك ،
ومن اليقين ما تهون به علينا مصائب الدنيا ، ومتعنا

بأسماعنا وأبصارنا وقواتنا ما أحييتنا واجعلها
الوارث منا ، واجعل ثأرنا على من ظلمنا وانصرنا
على من عادانا "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ โปรดแบ่งปันความเกรง
กลัวพระองค์ให้แก่เรา ซึ่งจะกีดกันไม่ให้ข้าฯ
กระทำสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม โปรดให้เรามีความ
ภักดีพระองค์ ซึ่งมันจะนำเราไปสู่สรวง
สวรรค์ของพระองค์ และโปรดให้เรามีความ
เชื่อมั่น (ดีกวา) ซึ่งมันจะทำให้ความลำบาก
ในโลกนี้ของเราลดต่ำลง และโปรดบันดาล
ให้เรามีความสุขต่อการฟัง และต่อการมอง
ของเรา ต่อสุขภาพพลานามัยของเรา ทั้งนี้เพื่อ
สามารถปฏิบัติสิ่งที่พระองค์พอพระทัยใน

ตัวเรา และโปรดบันดาลให้สิ่งที่กล่าวมานี้ เป็น
แนวทางของชีวิตแก่ผู้ปฏิบัติสืบต่อจากเรา และ
โปรดทำให้การต่อสู้ของเราสามารถต้านทาน
ผู้ที่เบียดเบียนเรา โปรดทำให้เรามีชัยต่อผู้เป็น
ปรปักษ์กับเรา”

" ولا تجعل الدنيا أكبر همنا ولا مبلغ علمنا
ولا تجعل مصيبتنا في ديننا ولا تسلط علينا بذنوبنا
من لا يخافك ولا يرحمنا "

“และขอพระองค์โปรดอย่าทำให้ข้าฯ
หมกมุ่นกับโลกคุณยານี้ และให้ความสำคัญ
แก่มันมากเกินไปโลกอาคิเราะฮ์ และขอ
พระองค์โปรดอย่าให้เราประสบความเดือดร้อน
จนเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติศาสนกิจของเรา

และโปรดอย่าทำให้ผู้ที่ไม่เกรงกลัวพระองค์
และผู้ที่ไม่มีความเมตตาต่อเรา มาใช้อำนาจกดขี่
เราให้กระทำบาปต่างๆ”

” اللهم إني أسألك موجبات رحمتك وعزائم
مغفرتك والغنيمة من كل برّ، والسلامة من كل
إثم والفوز بالجنة والنجاة من النار ”

“ข้าแต่อัลลอฮ์ แท้จริง ข้าฯ ขอต่อพระองค์
ซึ่งบรรดาสิ่งที่ดึงดูดความเอ็นดูเมตตาของ
พระองค์ บรรดาสิ่งที่มุ่งหมายเพื่อการอภัย
โทษของพระองค์ ขอต่อพระองค์ซึ่งความ
ปลอดภัยจากการทำผิดทุกอย่าง และได้รับสิ่งที่
ดีทุกชนิด และมีชัย ได้เข้าสรวงสวรรค์ และ

รอดพ้นจากไฟนรก”

” اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ لَنَا ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ ، وَلَا عَيْبًا
إِلَّا سَتَرْتَهُ ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ ، وَلَا دِينًا إِلَّا قَضَيْتَهُ ،
وَلَا حَاجَةَ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ هِيَ لَكَ رِضًا
وَلَنَا صِلَاحًا إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ”

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์โปรดอย่าได้
ละโทษใดๆ เหลือค้างไว้กับพวกเรา นอกจาก
พระองค์ได้ทรงอภัยให้ และโปรดอย่าได้ให้ความ
กระวนกระวายใจและความโศกเศร้า ค้างคา
ไว้กับพวกเรา นอกจากพระองค์ทรงปิดเป่าให้
หมดไป และโปรดอย่าทรงให้หนี้สินใดๆ ค้างคา
ไว้กับพวกเรา นอกจากพระองค์ทรงชำระให้

และโปรดอย่าได้ให้ความต้องการใดๆ ในโลกนี้
และในปรโลกค้างคาไว้กับพวกเรา นอกจาก
พระองค์ได้ทรงจัดการให้ ทั้งนี้ด้วยความเมตตา
ของพระองค์ ผู้ทรงมีความเมตตายิ่งกว่าผู้มี
เมตตาทั้งปวง”

" اللهم إني أسألك رحمة من عندك ، تهدي بها
قلبي ، وتجمع بها أمري ، وتلم بها شعني ، وتحفظ
بها غائبي ، وترفع بها شاهدي ، وتبييض بها وجهي
وتزكي بها عقلي ، وتلهمني بها رشدي ، وترد بها
الفتن عني وتعصمني بها من كل سوء "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอความเมตตาจาก
พระองค์ ซึ่งอันความเมตตานี้ จะชี้นำจิตใจ
ของข้าฯ จะรวมพลังการทำงานของข้าฯ จะยึดมั่น

สมาธิการทำงานของข้าฯ ปกป้องผู้คนและ
สิ่งของที่ข้าฯ ทิ้งไว้เบื้องหลัง โปรดเชิดชูผู้ที่
อยู่กับข้าฯ ทำให้ใบหน้าของข้าฯ ผ่องแผ้ว
นำความเจริญให้การทำงานของข้าฯ ส่องทางที่
ถูกต้องแก่ข้าฯ ปิดเป่าความพินาศให้พ้นไป
จากข้าฯ และมันจะคุ้มครองข้าฯ ให้พ้นจากสิ่ง
ชั่วร้ายทั้งหลาย”

" اللهم إني أسألك الفوز يوم القضاء ، وعيش
السعداء ومنزل الشهداء ومرافقة الأنبياء والنصر
على الأعداء "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอดต่อพระองค์ซึ่ง
ความมีชัยในวันแห่งการตัดสิน ข้าฯ ขอให้อยู่ใน
หมู่ของผู้ได้รับความสุข การได้อยู่ในหมู่ผู้ที่

พลีชีพเพื่อหนทางอิสลาม และได้อยู่ร่วมกับ
บรรดानीทั้งหลาย และการมีชัยเหนือศัตรู”

" اللهم اِنِّي اَسْأَلُكَ صِحَّةَ فِى اِيْمَانٍ ، وَاِيْمَانًا فِى
حَسَنِ خَلْقٍ ، وَنَجَاحًا يَتَّبِعُهُ فَلَاحٌ ، وَرَحْمَةً مِنْكَ
وَءَافِيَةً مِنْكَ وَمَغْفِرَةً مِنْكَ وَرِضْوَانًا "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงให้มีความ
ถูกต้องในการศรัทธา และมีการศรัทธาด้วย
จริยธรรมอันดีงาม ได้รับความสำเร็จและชัยชนะ
ข้าฯ ขอความเมตตาจากพระองค์ให้มีพละทานมัย
ดี และได้รับการอภัย และความพอพระทัยของ
พระองค์”

" اللهم إني أسألك الصحة والعفة ، وحسن
الخلق والرضاء بالقدر . اللهم إني أعوذ بك من شر
نفسى ومن شرّ كلّ دابة أنت أخذنا بناصيتها ، إن
ربى على صراط مستقيم "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ขอต่อพระองค์โปรดให้ข้าฯ
มีสุขภาพสมบูรณ์ มีมารยาทที่ดีงาม มีความ
พอใจในลิขิตของพระองค์ ข้าแต่อัลลอฮ์ ข้าฯ ขอ
ความคุ้มครองต่อพระองค์ ให้ปลอดภัยจาก
ความเลวที่มาจากตัวข้าฯ เอง และปลอดภัย
จากความชั่วของทุกสรรพสิ่งที่พระองค์เป็น
ผู้กำหนดมัน แท้จริง ผู้อภิบาลของข้าฯ เป็น
ผู้ที่มีความเที่ยงธรรมเสมอ”

" اللهم إبتك تسمع كلامي ، وترى مكاني وتعلم
سري وعلانيتي ، ولا يخفى عليك شيء من أمري ،
وأنا البائس الفقير ، والمستغيث والمستجير ، والوجل
المشفق المقرّ المعترف إليك بذنبه أسألك مسألة
المسكين وأبتهل إليك ابتهال المذنب الذليل وأدعوك
دعاء الخائف الضرير ، دعاء من خضعت لك رقبتة
، وذلّ لك جسمه ، ورغم لك أنفه "

“ข้าแต่อัลลอฮ์ แท้จริงพระองค์ทรงสดับ
ฟังคำวอนของข้าฯ ทรงมองเห็นที่ที่ข้าฯ อยู่
ทรงรอบรู้ในสิ่งที่ปกปิดและสิ่งเปิดเผยของ
ข้าฯ ซึ่งข้าฯ ไม่อาจปิดบังสิ่งใดต่อพระองค์ได้
เลยในกิจการงานของข้าพระองค์ และข้าฯ ก็คือ
ผู้ที่ต้องพึ่งพาพระองค์ เป็นผู้ยากไร้ เป็นผู้วอน
ขอความช่วยเหลือ เป็นผู้วอนขอความกรุณา
อนุเคราะห์ เป็นผู้เกรงกลัว เป็นผู้น่าสงสาร

เป็นผู้ยอมรับบาปต่อพระองค์ และข้าฯ วอนขอ
ต่อพระองค์ ด้วยการวอนขอของผู้มีบาป
และเป็นผู้ที่ต่ำต้อย และข้าฯ วอนขอ (คูอาฮ์)
ต่อพระองค์ด้วยการวอนขอของผู้ที่เกรงกลัว
ของผู้ที่ไร้ที่พึ่ง และเป็นการวอนขอของผู้ที่
นอบน้อมต่อพระองค์ ถวายตัวแก่พระองค์ด้วย
ความบริสุทธิ์ใจของข้าฯ อย่างแท้จริง”

และข้าฯ ขอศอลละวาต (ขออัลลอฮ์ทรง
ประสาทพรแก่ท่านนบีมุฮัมหมัด บรรดา
ครอบครัวของท่าน และบรรดาสหยา (ศอฮาบะฮ์)
ของท่านด้วยเถิด.

ข้อผิดพลาดที่ผู้บำเพ็ญสังฆ์บางท่านปฏิบัติ....	72
ข้อแนะนำอื่นๆ สำหรับผู้บำเพ็ญสังฆ์.....	95
อุมเราะฮ์ และเยือนมัสยิดร่อซูล ค็อล ลัลลอฮุอลัยฮิวะซัลลัม	
บทคูอาฮ์.....	115
สารบัญ.....	150

دَلِيلٌ
الْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ
وَزَائِرِ مَسْجِدِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَأليف
هَيْسَةَ السُّعَيْبَةَ الْهَدْرِيَّةَ فِي الْحُجَّةِ

إِعْتِمَاد
الْمَجْتَمَعِ الدَّاعِمِ لِلْبُحُورِ الْعِلْمِيَّةِ وَالْهُدُوفِ
وَسَمَاعَةِ الشَّيْخِ
مُحَمَّدِ بْنِ صَالِحِ الْعِثَمِينِ
حَرَّرَهُ اللَّهُ

ترجمة / حسن عبد القادر

باللغة التايلندية

وَكَالَتَا الْمَطْبُوعَاتِ الْبَيْتِ الْعِلْمِيِّ
وَزَارَةِ الشُّؤْنِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَالْأَوْقَافِ وَالذَّعْوَةِ وَالْإِسْلَامِيَّةِ
الْمَلَايَكِيَّةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ